

ADORJÁN VIKTOR

*A lovasok**

Dráma öt képben

SZEREPEK

JÓKHM: Ötvenes évei elején járó ember, valaha bányász volt a falucska melletti bányában, most kényszernyugdíjas. Ennélfogva éltesebbnek tűnik a koránál, beszéde, mozdulatai, viselkedése korosabb emberre vall.

ANCSURA: Negyvenöt év körüli, nagyhangú, természetes asszony, lompos, érdes modorú. Saját házában tartja fenn a boltot–postát–kocsmát, ahol a darab játszódik.

TOMAS: Favágó, harminc–harminckét éves, nagycsontú fiatalember, jelenleg a külföldi érdekeltségű fakitermelő cégnél dolgozik.

MOJZES: Olyan öreg, hogy igazából már nincs is kora. Szénégető.

MARINKA: Jókhim leánya, még nincs harmincéves, jelenleg a szomszédos országban él, és ez már meg is látszik rajta: öltözködése, viselkedése már elüt némileg a többiekétől. Kifejezetten szép teremtés, amit elsősorban a benne rejlő szelídségnek és derűnek köszönhet.

MANCHASTER (UNITED) GÁSPÁR: Eredetileg Menyhárt Boldizsár Gáspár, huszonegynehány éves, „modern” siheder. Most éppen szerelő, de sok minden egyébben is „utazik”.

A darab napjainkban játszódik, valahol Kelet-Európa hegyei között, egy kicsinyke, félig-meddig elhagyott faluban, ahonnan már nem vezet tovább út, csupán egy szekérnyom vág a közeli hágó felé.

Bár a cselekmény egyes elemei valóságos eseményekre épülnek, összességében a darab és a benne megjelenő személyek a képzelet születtei.

I. KÉP

A színen Ancsura kocsmája, amely bolt és posta is egyben. Baloldalt, hátul ajtó nyílik az utcára, mellette, közép felé, kopottas kiszolgálópult, mögötte polcok. A pult mellett egy nyílás vezet a helyiség boltként és postaként szolgáló részei felé, amelyek láthatóan csak ideig-

ADORJÁN VIKTOR (1952) a székesfehérvári Gárdonyi Géza Művelődési Ház igazgatója.

* A dráMÁzat drámaíró pályázat díjnyertes műve.

lenes megoldásokkal vannak leválasztva. A nyílás igen szűkös, mert fele részét elfoglalja egy nagy, modern, világító Coca-colás reklámbútor, amely bívalkodó ellentétben van a mellette levő rozszant, helyenként már rozsdásodó bútorládával, amelyen egy csomag újság van. Az előtérben levő asztalok, lócák, székek is kopottasak már, noha úgy-abogy karbantartják. A polcokon azonban német és dán sörök, mai dobozos és műanyag flakonos üdítók, snackek stb. és egy használt, de mai rádiósmagnó, amelyből időnként népzene szól, időnként meg mai diszkózene pufog elő. A falon faragott, ellensúlyos kakukkos óra, ami nem jár, másutt nagy Coca-Cola poszter virít. Mindez összességében meglehetősen kaotikus, sivár képet eredményez, s bár a helyiség úgy-abogy rendben van, mégis a lepusztultság érzetét kelti.

Tél végi délelőtt van, Ancsura a boltrészben pakolászik, nem is látjuk igazán, inkább csak halljuk, amint rámol. Nadrágot, bundás, fűzős cipőt visel, elnyúlott, kötött kardigánját a derekánál egy sállal köti össze, fején kendő. Az ivóban, egy asztalnál ül Jókhim és Tomas, előttük két üres sörösüveg és poharak némi sörrel. Jókhim régi munkásruhát visel, gumicsizmában van, vállán elhasznált télikabát, nyakában sál lóg, fején régi, prêmes sildes sapka. Tomas civile-sen hordott, kopottas katonai ruházata keveredik a ténylegesen civil, vastag garbójával, amelyet a nyitott zubbony alatt hord. Lábán katonai bakancs, fején gyűrött usanka, szintén a seregből.

TOMAS: *(kiszól hátra)* Megint megállott az órája, Ancsura!

ANCSURA: *(hangja hátulról)* Meg az, fiam, de így is marad immár... Én nem veszködöm többet véle!...

TOMAS: *(mint fent)* Akkor hogyan tudjuk mennyi az idő?... *(nem kap választ odakint-ről, Jókhimhez)* Sehogyan se?...

JÓKHIM: *(széttárja a kezét)* Ha megállott, hát megállott...

TOMAS: Az idő?

JÓKHIM: *(bólint)* ...Az is...

TOMAS: *(kiüssza a maradék sörét, feláll)* Akkor... belefér még egy, nem-e, Jókhim bátyám?... *(Jókhim megint széttárja a kezét, amit Tomas akár beleegyezésnek is vehet)* ...Ancsura!... Ancsura, hej, legyen szíves!...

ANCSURA: *(hangja)* Hallom, ...mit kurjászol oly igen! ...Megyek már! *(előnyomakodik a reklámbútor mögüül)* ...Mi kell, no?... *(a pult mögé megy)*

TOMAS: Még két sört kérek...

ANCSURA: Tenéked már elfogyott!

TOMAS: El-é?

ANCSURA: El.

TOMAS: S a Jókhim bátyámnak van-e még?

ANCSURA: Négie van.

TOMAS: S nékie mért van, ha nékem nincsen? *(mosolyog a bányászra)*

ANCSURA: Mert nékie nem kell mindjárt az erdőre mennie, s nem viszi le a kezit a láncfűrész, azétt...

TOMAS: Aha!... Hát akkor...,adjon nékie kettőt!... Na! ...Négie viszem!...

ANCSURA: Jaj, Tomas, ne játsszad már mindég ezt a...

TOMAS: Néki lesz, há' mondom! ...én csak felcsaptam a pincérjinek, na! ...Ej, Ancsura, naa!

ANCSURA: Mindég csak megbosszantol *(már nyitja a söröket)* ...aztán meg, ha baj leszen, majd én lennék az oka...

TOMAS: Dehogyan lesz, Ancsura, dehogyan lesz!... *(gyűrött bankókat vesz elő)* Ebédezek és még addig... *(odaadja a pénzt)*

ANCSURA: Persze, s majd arra esz iszol még egyet... *(elveszi tőle a pénzt)* ...Még egy ötezrest adjál!...

TOMAS: MÉR'...?

ANCSURA: Mert annyi az ára, azért! ...,MÉR'?" ...Két sör az negyvenezer!... azért...

TOMAS: *(viccnek véli)* Felment az ára, vagy mi?...

ANCSURA: Fel.

TOMAS: *(elbűlvé)* Míg azt a flaskát megittuk?!... *(rámered a bányászra)* Igen jól halad!...

ANCSURA: Az még az előző szállításból volt, emez meg már az új... *(meglátván, hogy a bányász erre a zsebében kezd kotorászni)* ...Maga csak hagyja, Jókhim bácsi, magát meghítták!... *(elveszi a pénzt a favágótól)* ...De többet már nem kapsz, még ha sírva könyörögsz és itten... *(visszanyomakodik a boltrészbe)*

TOMAS: *(visszaül az asztalhoz a sörökkel)* No szép dolog... Az egyik még ennyi, a másik meg már annyi! ...Mit szól ehhez, Jókhim bátyám?...

JÓKHIM: *(megint széttárja a kezét)* Mit szólnék?

TOMAS: Hát... mérgeledhetnek legalább...

JÓKHIM: S attul olcsóbb lesz?

TOMAS: Nem... *(a bányász erre megint széttárja a kezét)* ...De tán könnyebb...

JÓKHIM: *(legyint)* Egy fenéket!... *(ballgatnak egy kicsit)* 'Sz minden drágul... drágulni es fog ...mért pont a sör maradna? ...Nagyobb baj, ha nincs miből állani... Te csak könnyen vagy!... *(a favágó ingatja a fejét, hogy nemigen)* ...MÉR'? ...Van munkád, van fizetésed... Én meg csak... *(legyint)*

TOMAS: *(látva, hogy a bányász megszorodott)* ...Hát ...no ...jönnek majd jobb idők es...

JÓKHIM: *(minden meggyőződés nélkül)* ...Jőnek ...jönnek hát... *(ballgatnak)*

Nyílik az utcai ajtó, Mojzes, a szénégető cibelődik be rajt, két megrakott cukros papírsákkal. Innen-onnan szedett ruhákban van, de így sem tűnik sokkal rongyosabbnak a többieknél. Kucsmáját sállal köti a fejére, pufajkáját bőrvő fogja össze, régi, de erős bőrcsizmája van, levágott ujjú kesztyűt visel.

MOJZES: Adjon isten!... *(letoporogja a csizmájáról a havat-vizet)* ...Ancsurka!

ANCSURA: *(előnyomakodva a hűtő mellől)* Ó, hogy nem tudott egy perccel elébb jöni! ...Az isten megáldja, Mojzes, hogy nem tudja kend a mocskát odakint hagyni! Hát hányszor megmondottam, hogy odakint vergődjék kend, s azután lépjen bé, mert mást sem csinállok álló napon át, mint kend után sepremszem a padlatot! ...Hát mi a rosszbajt képzél, mi vagyok én!?

MOJZES: *(hunyorít a többiekre, de Ancsurának válaszol)* Jól vagy, jól... Csendesedjék immár! ...Mindég elfeledem, no! ...Maj' ha perzsaszőnyeg lesz, meg fogom jегyezni!... *(hunyorít és összemosisol a bányásszal és a favágóval)*

ANCSURA: Azt még! ...Hogy perzsaszőnyeg!! ...Berúgott kend már harangszóra, vagy mi?... *(a két papírsákra)* ...Ha megint csak szénport hozott, hát én vérit veszem, hallja-e?

MOJZES: *(hunyorítva a többiek felé, játékos felháborodással)* Hogy szénport-é?! Hát hoztam én kendnek szénport egyszer es?! ...Szép, darabos faszén ez... *(odanyújtja a papírsákokat Ancsurának)* ...tapogassa csak meg!...

ANCSURA: Tapogassa biz' a fővárosi hóhér a kend nyakát! ...Na! ...Vigye inset, mert nem férek!...

MOJZES: *(kifele nyomakodik a zsákokkal)* ...De nem fér!... *(roppant útban van neki a reklámbútó)* ...Én sem férek! ...Mer' utamban vagyon ez e feneség itten! ...Mér' nem rakja arrább, ha mindég csak megszorul túlle az ember?!

ANCSURA: Mert másutt még inkább útban vagyon...

MOJZES: Hát akkor meg dobja ki, s vége! ...Akkor aztán nincsen útban többé!

ANCSURA: Hogy dobjam ki? ...'Sz nem es az enyém! ...Meg aztán szükségem es vagyon reá. ...Már hogyan es dobhatnám ki, ha egyszer kell?

MOJZES: De 'szen lehetetlenség itten kerülgetnem!

ANCSURA: Én többet kerülöm, mint kend, úgyhogy ne károgjon!

MOJZES: *(a hűtőhöz)* No, hát akkor maradhassál, te böhöm! ...Csak erisszél bennebb immár!... *(utolsó erőfeszítéssel túljut a beszorult állapotán, aztán a zsákokat is becibálja maga után)*

JÓKHIM: *(Ancsurához)* S minek magának ennyi faszén, Ancsura?

ANCSURA: Eladom...

TOMAS: De 'szen itten mindenkit ellát a Mojzes...

ANCSURA: Fejérmonostorban es élnek ám emberek, meg azon túl es... Mikor áruért megyek, leviszem a városba... *(elveszi az üres üvegeket előlük)*

JÓKHIM: S veszik?

ANCSURA: *(legyint)* ...De hát az öregnek es élnie kell...

MOJZES: *(visszafelé nyomakodik a hűtő mellett az üres zsákokkal)* ...Ej, no! ...oda es ...vissza es!... *(nyomakodik)* ...Na erissz mán, te ördög!... *(kitör; a hűtőben csörömpölnek az üvegek)*

ANCSURA: Finomabban, hé! ...Még kárt teszen benne!...

MOJZES: Oszt' akkor megsértődik a lelke, vagy mi?... *(a hűtőhöz)* Pardon, kismagásád!... *(magában)* ...a fene evett volna meg, amikor idehoztak, te!...

ANCSURA: De nem ám, hogy megint elbarikádozta nekem a rekeszeket!...

MOJZES: Felstószoltam egymásra, a sarokba', legyen nyugodt! ...Még táncolni es lehet odabe' elhíheti!... *(leveti az általvetőjét és Ancsurának nyújtja)*

ANCSURA: *(elveszi tőle)* ...S mit rakjak belé?...

MOJZES: Hát... kenyeret mindenképp... a cukrom es fogyóba'... lámpaolajat meg ...olyan konzervet vagy kettőt, amilyent a múlt héten es adott... *(az asztalnál ücsörgőköz is)* ...az igen fínom volt! ...babgulyásos!... *(bunyorít rájuk)* ...meg szeget es adjon, nagyobbacskát... egy marokkal... meg zsinetget...

ANCSURA: Már meg még mi a kisisten nem kellenék!?... *(a többiekhez is)* ...Hát elvinné a fél boltomat két zsák faszénporért, ha hagynám!... *(a szénégetőhöz)* ...Szalonnája van-e még?

MOJZES: A' még kitart...

ANCSURA: Gyufa?

MOJZES: Lehet egy tucattal... *(az asztalhoz is)* ...Folyvást megrókönyödik ebben a nyirkos időben...

ANCSURA: Más még?

MOJZES: Asz'szem nem szükséges...

ANCSURA: No, majd összevágatom, s ha visszafele jó, viheti... *(kinyomakodik az általvetővel a bűtő mellett)*

TOMAS: Aztán, hogy' van mindég, Mojzes bácsi?

MOJZES: A fene, aki megeszi!... *(bunyorít rá, mosolyog)*

TOMAS: Nocsak, nocsak, mitől ilyen kormos a kedve? ...Igyék hát egy pohár sört, na!... *(poharat vesz le a pultról, tölt bele a magáéból, odakínálja neki)*

MOJZES: De csak ezt az egyet, mer' ettől igen megálmosodik az ember...

JÓKHIM: S akkor mi van? ...Alhatol a boksák mellett...

MOJZES: Nem úgy vagy az... *(bunyorít)*

JÓKHIM: Hanem hogyan, te?

MOJZES: Más dolog es vagy az...

TOMAS: Más-e?... *(a szénégető bőlint)* ...S miféle?

MOJZES: Figyelni kell... *(egy hajtásra megissza a sört, amint a pálinkát szokás)* ...a... lovasokat! *(visszateszi a poharát a pultra)*

JÓKHIM: Lovasokat??

MOJZES: Lovasokat.

JÓKHIM: Miféle... lovasokat? ...Hát kinek volna itten még lova?

MOJZES: Hát énnekem vagy az! ...A Csillag!

JÓKHIM: No jó... de azon kívül?

MOJZES: Hát... a Lovasoknak... azoknak es vagy az...

TOMAS: De kicsodák azok, azt tudakoljuk, hát nem érti?

MOJZES: Értem én, értem, ...mit ordítsz vélem? *(a favágó tanácstalanul otthagya, az öreg a bányászhoz)* ...Mér' kell kiáltozni?

JÓKHIM: *(nyugodtan)* Mert nem böki ki az istennek se, amit kérdünk!

MOJZES: *(elámulva)* S mit, te?

JÓKHIM: Hát hogy miféle lovasokat emleget!...

MOJZES: Mer' azt magam sem tudom... *(látva az elképedését)* ...Hát hunnat es tudhatnám? ...'Szen azért kell figyelnem, hogy megtudjam kifélék-mifélék!... Hogy miben járnak itten... 'Szen, ha tunnám, nem kellenék figyelnem űköt... Nem igaz?...

JÓKHIM: *(beletörődik)* De.

MOJZES: *(rábólint)* No, de mán... *(szedelődzködik)* ...Majd visszafele benézek... Mer' sokfele várnak még... *(kucsmájához böki az ujját és kimegy)*

JÓKHIM: *(csóválja a fejét)* Még hogy lovasok...

TOMAS: Megháborodott vénségire, vagy mi lelte ?

JÓKHIM: *(vállat von)* ...Mindég es ilyen habajodott volt. ...Világéletiben...

ANCSURA: *(visszanyomakodik a bűtő mellett a teli általvetővel)* ...No, elment? *(a férfiak bőlintanak, Ancsura leteszi az általvetőt)* ...Úgy véltem elbeszélget még, amíg felpakolom...

TOMAS: Sietett...

ANCSURA: Ugyan! ...S aztán hová?... *(észreveszi a hűtőpulton az újságsomagot)* Ezt meg jól itten hagyta! ...Majd megint mind vélem perlekednek érte, mert nem viszi ki!

TOMAS: Valami lovasokat kell ügyelni, úgy mondta...

ANCSURA: Ja, hogy a lovasokat! ...Értem...

TOMAS: Akkor jó... *(tanácstalanul a bányászra néz, de az csak széttárja a kezét)* ...Legalább maga érti...

ANCSURA: Ez a legújabb bolondériája... Mindig kitalál valamit magának, 'szen tudott dolog az... Most éppenséggel ezeket a lovasokat. Az erdőn látja őket jöni-menni újra...

JÓKHIM: Újra-e?

ANCSURA: Már tavaly, nyárelőn es látta volt őket, ...amikor az égetőt kezdték építeni a Horpadtas aljába... Most meg, ...úgy mondja, visszatértek. Azokat vigyázza...

TOMAS: Hát... nem es csoda... egymagában a boksaival... öregségire...

JÓKHIM: *(legyint)* Ilyen volt világ életiben... Teliképzelte az erdőt manóval, tündérrel, s mindenféle történeteket eszelt ki róluk... Marinkám igen szerette hallgatni a mesélgétésit... Mikor még gyermeklányka volt...

ANCSURA: *(észbekap)* De jó, hogy említi Jókhim bácsi, hát nem elfeledtem volna! ...Hát írt ám a Marinka!... *(már nyomakodik is hátrafele a bűtő mellett, a bangja a bolt–posta részből)* ...Hát hová es tettem, no... Ihol ni!... *(nyomakodik kifelé)* ...Csak megleltem hát... Ne haragudjék... *(átadja a levelet)* ...Igen szégyellem...

JÓKHIM: Ugyan, hagyja el! ...Megesik... Hanem akkor hozzon még egy sört mostan, büntetés gyanánt... *(Ancsura indul a pult felé)* ...Meg a Tomasnak es!

ANCSURA: *(megáll)* Na azt már nem.

JÓKHIM: *(viccelődve)* Dehogynem! ...Büntetés gyanánt...

ANCSURA: De megmondottam az imént éppen, hogy, ha sírva kérne es...

TOMAS: Hát kérem én, Ancsura?! ...Nem kérem én se sírva, se szépen...

JÓKHIM: Én kérem, no, kihozhatja!...

ANCSURA: *(morgolódva megy a sörökért)* A sírba visznek az örökös latorkodással meg a követelődzéssel! ...hogy „Ancsura így, meg Ancsura úgy!” ...mert kifogás mindig vagyon az erőszakosságukra! ...amíg egyszer baj nem üt ki belőle! *(leteszi a söröket az asztalra, a fele pénzt visszaadja a bányásznak)* A magáét én fizetem... *(megenyhülve)* ...büntetés gyanánt... *(amíg a bányász a levelet futja át, a favágóhoz)* Hej a Marinka! ...Nagy szerencséd teneked, hogy elment innét, mert tudom, istenem, hozzád ütne a lapítottóval! ...Az nem tűrhetné a korhelykedésedet, az nem!... *(a favágó rávigyorog)* ...Egy fenéket! ...'szen rád se nézne, te semmirekellő, de nem ám! ...több esze volt annak már gyermeklány korában, akárhogyan is dürrögnél utána, megehetne a fene, ha ilyen nagytorkú lennél!... *(már a pultnál foglalatoskodva)* ...'szen én se bánám, csak ne kellene favágni menned még a délután...

TOMAS: *(a bányászhoz, aki éppen befejezte a levél átolvasását)* Jó magának, Jókhim bátyám!

JÓKHIM: Hogy jó-e? ...S miért?

TOMAS: Mert már nyugdíjazták, s nem kell műszakba mennie. ...Nem szapulja az Ancsura, akármennyit megihatik...

JÓKHIM: Akármennyit? ...Amennyi tellik, öcsém, csak amennyi tellik. ...Úgy ám! ...Nem vagyok túlságosan kistaffírozva avval a kevéske nyugdíjjal, meghiggyed azt!... *(elgondolkodik)* ...Éppenséggel nyolcvan flaskára futná az egészből... *(a sarokban egymásra rakott négy sörösrekeszre bök)* ...Ennyire éppen... az egész nyugdíjam... ötvenkét évesen... Egyszóval inkább mennék én favágni helyetted, ha bírnám... meg ha kellenék... De nem kellek immár... se ottan, se másutt...

ANCSURA: *(bogy változtasson a témán, a favágóhoz)* S merre vágtok mostan?...

TOMAS: Mostan... a Nyüsztónél... s haladunk aztán a Tarhos fele...

JÓKHIM: S mivégre az a rengeteg fa?...

TOMAS: *(vállat von)* Viszik nyugatra... Eladják...

JÓKHIM: De ennyit? ...'szen kikopasztottátok az egész Locska-mentét, végig a Horpadtasban, le egészen a Csörgővízig...

TOMAS: A Tanúfát azért meghagytuk...

JÓKHIM: No, egyedül azt!... Tanúnak... De egyebet se... Jószerivel tarra vagyon vágva a Koronáskő lábáig már minden!

TOMAS: Na, van azért még a Horpadtas két oldala es, meg még...

JÓKHIM: *(legyint)* ...Majd sorra kerítetek azt es!...

ANCSURA: De legalább munka vagyon... *(a bányász kedvetlenül legyint rá)* ...Hát mi lett lenne, ha ez a nyugati nem jó ide, s nem privatizálja ki az erdőt? ...Hát hol lenne megélhetésünk? ...Azt hiszi, én nem becsukhatnám a boltot? ...Tán már a falu se lenne meg...

JÓKHIM: *(csak mondja a magáét)* Régebben nem így vágtak! ...Szálával, egyenként...

ANCSURA: No, meg es lett a haszna! Láthattuk! ...Hitelekből élt az egész erdészet! ...Csak nőttön-nőt a nagy adósság... s ide jutottunk a nagy szövetkezettel!...

TOMAS: Mostan legalább fizetnek, rendesen...

JÓKHIM: Amíg még vagyon mit kívágni! ...S aztán? ...Aztán mi leszen?...

TOMAS: Én avval nem gondolok! ...Valami csak leszen... Építik azt a hulladékégetőt... az es elkészül hamarosan... oda es csak kell majd ember...

JÓKHIM: S akkor a szén mér' nem kell nekik? ...A bányát mér' kellett bezárni?

TOMAS: Hát azt meg én honnat tudhatnám?...

ANCSURA: Az se volt ám gazdaságos...

JÓKHIM: *(legyint)* Gazdaságos! ...Mindenre csak azt mondják, hogy „nem gazdaságos!” ...aztán meg jóccakát! ...Bezárják, s mehetsz!... *(a favágóhoz)* Hát hogy a magamféle meg kényszernyugdíjból él, meg segélyekér' folyamodik, az gazdaságos, he?

TOMAS: Nem tudom én azt Jókhim bátyám, nem látok én abba belé...

JÓKHIM: Hát ez az, hogy nem látsz belé! ...Meg én sem ...Meg a többi sem... Csak abba látunk belé, hogy tűnik el az erdő!... *(ballgatnak egy ideig, a favágó és Ancsura nem akarja tovább feszegetni a témát)* ...Bár ...én még csak ne szóljak egy panaszszót se! ...Megsefél néha a leánykám... meg amit magam es teszek-veszek a faluban... Hát éhen nem kell vesznem éppenséggel... de ha a leány nem lenne...

ANCSURA: *(belekapaszkodik az új témába)* No, tényleg, miket ír? ...Hogy' megy a sora?

JÓKHIM: Elvagyon...

TOMAS: Jó-e haza a búcsúra?

JÓKHIM: *(bólint)* Jó.

ANCSURA: No, jól vagyon akkor... hoz es ezt-azt megint...

JÓKHIM: Hoz.

ANCSURA: Hoz, hát persze, 'szen sosem jó üres kézzel!...

TOMAS: *(rábólint)* Úgy es kell azt, ha teheti...

ANCSURA: Más a világ odaát, nem úgy vagyon, mint itten... se pénz, se posztó... ami áru akad es, hát oly igen drága, hát ki veszi azt meg... Odaát meg vagyon minden, de meg pénz es, amiből megvehetni...

JÓKHIM: No, azért odaát se kolbászból fonódik a kerítés... csak előrébb tartanak kissé...

TOMAS: Hát így érti az Ancsura es... *(Ancsurához)* Igaz e?... *(nem kap választ)*
 ...Hát!... *(újra a bányászhoz)* S mi lesz, ha elvégzi az egyetemet?...

ANCSURA: *(méltatlankodva)* Elvégezte immár, te! Dolgozik, már ősztől fogva!...

TOMAS: *(a bányászhoz)* Igen?... *(a bányász bólint)* ...Nem es mondta...

ANCSURA: „Nem mondta, nem mondta”!

TOMAS: Hát nem tudtam, na! Mit korhol érte? ...Hát nem tudtam...

ANCSURA: Ugyan mit tudsz te?! ...Férjhez es ment azóta! ...Azt sem tudat?...
 TOMAS: Nem én!...

ANCSURA: No lám, hát mondom!...

TOMAS: Hát majd meggratulálom, ha megijó!... *(újra a bányászhoz)* S mit dolgozik?

JÓKHIM: *(széttárja a kezét)* Hát tudom én?

TOMAS: Hát nem tudja?... *(a bányász bizonytalanul csóválja a fejét, a favágó Ancsurához)*
 ...Na lássa csak, hogy ő sem tudja!...

JÓKHIM: Magyarázta egyszer, de nemigen értettem... valami kutatóintézetben van...
 azt mondja, egy olyan szerkezeten dolgozik, ami valamely hullámokat küld fel az
 égbe, s attól majd más lesz az időjárás...

TOMAS: *(ő sem érti)* Igen??

JÓKHIM: *(bólint)* Valahogy így mondja...

TOMAS: Bizonyosan szépen keres véle...

JÓKHIM: Úgy-ahogy elvannak... Fizeti vissza a kölcsönt, amiből kitanult, ...lakásuk
 es lett, ámbár azon es vagyon kölcsön jócskán... de azért mindig juttat nekem es.

TOMAS: S a férje?...

JÓKHIM: A József?... az olyan... fafaragó ember...

TOMAS: Favágó?

ANCSURA: Dehogynis favágó! Te már azt hiszed mindenki favágó!... Hallod, hogy
 fafaragóféle!...

TOMAS: Akkor meg ács!...

JÓKHIM: Olyas... de nem úgy értve, mint minálunk... mert díszíti es...

TOMAS: Akkor meg művészember!... *(Ancsura az égre emeli a szemét)*

JÓKHIM: Nem tudom, na!... Olyan... Fafaragóféle s kész!

TOMAS: *(bólint, hogy érti ő)* ...A Marinka meg... olyan tudósféle lett...

ANCSURA: Annak es való! ...Eszes kis leányka volt mindég, mit csudálad?

TOMAS: Nem csudálok, na, csak mondom! ...Mer’ aki azon töprenkedik, miként
 reparálja meg az időjárást, az csakis valami tudósféle, nem-e?

JÓKHIM: *(vállat von)* Okosabbat es mívelhetne...

ANCSURA: Jaj, ne mondja már, Jókhim bácsi!... Nagyones okos dolog az, éppenséggel
 igen szükséges!

JÓKHIM: Hát... nem tudom...

ANCSURA: Ó, dehogynem!... *(az újságokra bök)* ...’Szen vége-hossza nincsen a híreknek
 a mindenféle árvizekről meg aszályokról meg a szerencsétlen emberekről, éhezők-
 ről, földönfutókról, halottakról... Meg még azt es mondják, hogy valami lyuk es
 vagy az égen, attól vagy mind a baj...

TOMAS: *(megmosolyogja)* Még, hogy lyuk lenne az égen! ...Ancsura, ne mondja már,
 hogy...

ANCSURA: Pedig elhíheted ám, ha mondom, te nagyokos, megírta az újság es...

TOMAS: Ó, amit az újság ír! ...Pipafüst!...

ANCSURA: Pedig akkor es így vagyon! ...Ottan vagyon az égen!

TOMAS: Hol?! ...Na ugyan mutassa már meg nékem, hogy hol!

ANCSURA: Hát még ilyen egy bolondot! ...Hát azt hiszed-e, hogy megláthatni azt a te vaksi szemeddel? ...Hát nem olyan lyuk az, mint a gatyádon, te sükebóka! ...Csak a tudósok látják azt a távcsövükkel meg a radarokkal(!), az olyan lyuk!

TOMAS: *(bólint neki)* S ottan vagyon a Jákob lajtorjája feltámasztva, s azon közlekednek az angyalok fel s alá, igaz-e?

ANCSURA: No, már az bizonyos, jobb, ha nem szólasz többet, mert igen kiokosodtál attól a sörtől!...

TOMAS: *(a bányászhoz)* Hát ugyan mondja már meg, Jókhim bátyám, hogyan lehet ilyesmit állítani!? ...Hát még lyukasnak hirdeti az eget!...

JÓKHIM: S mit szóljak én ahhoz?...

TOMAS: No, ugyan semmit se!... *(fennen, hogy az Ancsurának is szóljon)* Ha ottan vagyon az a lyuk, hát az Isten éltesse! ...Nem bánom én aztat, ha elfér rajt! ...Törődjék véle, akinek a dolga!... *(szedelődzködni kezd)* ...Nékem az a dolgom, hogy ami fa kell, azt kivágjam, ...nem igaz-e?

JÓKHIM: Te tudod... *(széttárja a kezét)*

TOMAS: Én hát... Azétt kapom a béretem... No áldás-békesség, Jókhim bátyám!... *(kezet nyújt, a bányász ülve kezét fog vele)* ...Isten megáldja, Ancsura!...

ANCSURA: *(köszönés gyanánt bólint neki)* ...Csak aztán vigyázzál avval a fűrészszel!

TOMAS: Ohohó!... Össze van a' már növe az én kezemmel, nem teszen kárt benne!... *(nyitja az ajtót)*

ANCSURA: Na, azétt csak óvatosan!... *(a favágó visszaint és még morog valamit, míg becsukja az ajtót maga után)* No, olyan sincs, hogy ne az övé legyen az utolsó szó!... Hajh, de kutya egy természete vagyon...

JÓKHIM: Fialos még...

ANCSURA: Fölteszek főni egy kis pityókatokányt, eszik-é belőle?

JÓKHIM: *(kissé belegondol)* Holnap tán, ha marad, megköszönöm...

ANCSURA: S addig?... Mit eszik?...

JÓKHIM: Vagyon egy kicsi csülköm, megfőzöm paszullyal...

ANCSURA: 'Szen jó az es! ...De még hidegen es!... *(a bányász nem válaszol, a beszélgetés elakad kisé)* ...Szóval hazajő a leány... *(a bányász bólogat, de nem szól)* ...Jajj, a szentem, micsoda szép kis teremtés volt! ...mikor mentünk által a hegyen! ...úgy hat-hétéves forma lehetett... mintha csak tegnap lett volna, úgy látom... ahogyan róta az utat felfele a Horpadtas tetejénél neki a hágónak, peckesen... ahogy vitte a Tavaszkoszorút nagy büszkén az égszínű kis ruhácskájában... Hát szakasztott olyan volt, mint egy kis erdei tündér... mint egy kis Mária...

JÓKHIM: *(belegondol)* Igen büszkécske volt valóban, hogy ő vezeti a falut a búcsúba... már napokkal előtte mind csak azt mondotta volt, hogy „nálam léssz a Koszorú!”, „Vélem jó a Koszorú!”

ANCSURA: Hát azt mondom éppen!... Hogy csak úgy sugárzott a szentem!... Még ezt a kajla Tomast es megszépítette maga mellet!...

JÓKHIM: Hát hogyan került volna a Tomas őmelléje?

ANCSURA: Hát, hogy ő vitte a templomi zászlót, csak úgy!...

JÓKHIM: Na, az nem, mert azt a...

ANCSURA: De bíz', ha mondom!... 'Sz emlékszem, hogy még beszélgettük es az asszonyokkal mentünkben, hogy mennyire találunk egymáshoz!... Meg sem es haladtuk még a hágót, s már össze es adtuk őket gondolatban! ...s lám mi lett azóta...

JÓKHIM: *(bosszú csend után)* ...Más világ volt az... Igen-igen más...

ANCSURA: *(korántsem akkora súllyal, mint a bányász)* ...Más...

JÓKHIM: ...Valahogy... rend volt... helye meg célja volt a dolgoknak... most immár csak oka vagyon... ha vagyon... *(csend)* Lent... a föld alatt, mindég tudtam, merre hajtuk a vágatot, ...meddig ...mikor dúcolunk, hogyan... Idefent meg... béosztottam a pénzt s a munkákat a ház körül... sosem tétlenkedtem s tiszteltem az Istent... ámbár akkoriban nem szabadott... Most meg? *(csend)* ...nincsen már vágat ...nincsen dúcolás se ...csak tengek-lengek itten, mint gyík után a farok ...csak kimegyek néhanap a temetőbe az asszonyhoz... *(keserűn legyintve a sörösiüvegére)* ...iszom a mások sörét... *(legyint)*

ANCSURA: Azért ne eméssze úgy magát!... Mostan így jár a világ!... Majd jár más-képpen es!...

JÓKHIM: Nem, Ancsura, nem jár...

ANCSURA: Dehogyan nem, Jókhim bácsi!... Megfordul, majd meglátja!

JÓKHIM: No, ha fordul, hát forduljon!... Nem nékem fordul immár...

ANCSURA: Ó, ugyan már, miket beszél!...

JÓKHIM: Métt?... Tán visszaforogja a lakodalmakat? ...vissza-é a keresztelőket? ...'Szen keresztelő sincs immár... vagy hét éve es megvagyon, hogy az utolsót megültük... Megöregszik a falu, amiként mink es... Hát hol vagyon egy májusfa?... Jószerivel május sincsen immár... Széjjelestek a dolgok... összezagyválódott minden... mintha csak az Isten bolondult volna meg odafönt...

ANCSURA: Istennek nevét hiába ne vegye...

JÓKHIM: Lám csak!... A hitem es magcsappant immár?... Pedig mostanában nem tilos... Á!... Megette a fene!...

ANCSURA: Egykettőre itt a május... Marinka es hazajő... Megyünk együtt a búcsúba... hát mit beszél?...

JÓKHIM: *(bizonytalan mozdulattal körbemutat)* ...Hát... ezt az egészet...

ANCSURA: S Marinka?...

JÓKHIM: Mi van véle?

ANCSURA: 'Szen azt kérdem én es... Nem hitta magához?

JÓKHIM: „Odaátra”?... *(Ancsura bólint)* ...Egyszer... egyszer hívott... Még az őszön... mikor a lakás meglett... de nem mentem...

ANCSURA: S aztán métt nem?... *(a bányász hallgat)* ...Hát nem jobb lenne ott... véle?

JÓKHIM: *(finoman pontostja)* Vélök!...

ANCSURA: Vélök, hát, na!... S mi baja abban? ...Higgye meg, az lenne a legjobb... *(csend)* ...mer' mit sajnál itten? ...Hát mit hagyna itten?...

JÓKHIM: *(újra bizonytalanul körbemutat)* Hát... ezt az egészet... *(utólag maga is megérzi a dolog komikumát, elmosolyodik)*

ANCSURA: *(színtén elmosolyodik)* Hát nem könnyű magán eligazodni, az már szentigaz... *(belép a szénégető, elkezdi magáról leverni a havat-sarat)* Ó, hogy az Isten pofozza

szét kendet, Mojzes, hát hiába rimámkodom én kendnek, hogy odakint takarítsa meg magát!?... *(veszi a seprőt, takarítani kezd)* ...Haza es így megyen!?

MOJZES: *(a padlóra bök)* ...Az enyim beissza! *(büszkén bunyorít a bányászra)*

ANCSURA: Attól még tudhatná a rendet, ha fapadlós házba megyen... *(az öreg csak ingatja a fejét, bunyorog, majd leül a bányász asztalához)*

JÓKHIM: Lejárta?

MOJZES: Le.

ANCSURA: Le! Csak éppen az újságokat hagyta itten!

MOJZES: *(legyint az egészre)* A rossz hír az ráérős...

JÓKHIM: *(szándékosan témát vált)* S a Csillag?

MOJZES: Lepokrócoztam...

JÓKHIM: Akkor nem fázik...

MOJZES: Az nem... jó ló az... derék egy állat...

ANCSURA: *(bozza a felpakolt általvetőt és egy pohárka pálinkát is)* No, ehol a pakkja... meg egy kis fenyővíz es, hogy megbékéljen...

MOJZES: *(morogva)* Megköszönöm...

ANCSURA: Jól van, ne morgolódjék immár!...

MOJZES: Nem morgolódom...

ANCSURA: Hallom!...

MOJZES: Jajj, hagyjon békességben immáron! Mit piszkálódik vélem, úntig?!

ANCSURA: Jól van, jól! 'Szen hagyom én!... *(elvonul, tesz-vesz)*

JÓKHIM: *(kis szünet után)* Mi baj vagyon, Mojzes?

MOJZES: *(rámered)* Baj?... *(belegondol)* ...Semmi se... *(kortyol egy kicsit a pálinkájából, majd ismét a bányászra néz)* ...Csak ne es legyen...

JÓKHIM: S aztán mi lenne?

MOJZES: *(belegondol)* ...bármi...

JÓKHIM: Tán nem elég, ami vagyon?

MOJZES: Fölös es!...

JÓKHIM: *(próbálja viccre venni)* Nohát, akkor minek még több?... Igaz-é?

MOJZES: *(bólint, majd kis szünet után)* Csakhogy leszen...

JÓKHIM: Leszen-é?

MOJZES: 'Szen mondtám...

JÓKHIM: *(egyre viccelve)* Hát ne mondja!... Ne tetézzze!

MOJZES: Tetéződik...

ANCSURA: Ó, persze! S mi jönne még, ugyan mondja!

MOJZES: S azt én hunnat tunnám, he?... De: léssen!... Amaz Lovasok nem ok nélkül kuncsorognak itten!

JÓKHIM: *(próbál többet megtudni)* Mert, mifélék azok?

MOJZES: *(vállat von)* Azt én nem tudhatom... 'szen csak most fürkészem ökelméket... de igen furcsa népek, az már bizonyos... *(észreveszi, hogy hallgatósága lett, hát lassan mesélni kezd)* ...Négyen járnak... mindig együttesen... S nem idevalósiak...

ANCSURA: Lehet, hogy turisták tán...

MOJZES: *(ingatja a fejét)* Nem a'.

ANCSURA: Métt?... Mostanság divatos az ilyesmi...

MOJZES: Divatos-e?

JÓKHIM: Igen-igen!... Én es hallottam... Divatos...

MOJZES: Itten?...

JÓKHIM: Hát... nem éppen itten... Csak úgy... Odakünn a világban...

MOJZES: *(bólint)* ...A világban, az lehet... csakhogy emezek meg itten járnak... *(mivel nincs több ellenvélemény, folytatja a mesét)* ...Tavaly, nyárelőn láttam őket... azmikor azt az égetőt kezdték volt fundálni... Me' hogy megirtották az erdőt végig a Locska mentében, hát végigláttam a Horpadtast egészen a Csörgővízig... ahun az égetőt fundálják... No, hát ottan poroszkáltak úkelmék akkoron a Horpadtas derekánál... Kibúttak a ködbül... Nézgelődtek, forgolódtak... aztán alighanem észrevették, hogy szemlélem őket, me't hamarost visszabúttak a ködbe...

ANCSURA: Lehettek vadászok es éppen...

MOJZES: Lehettek vóna, ...ha fegyverök lett vóna... Csakhogy nem vót... Ámbár... Kürtjök, az vagyon! ...mindenikének... Igaz, nem olyan kurta vadászkürt, hanem... olyan... nagyobbféle... hosszabb... De fegyverök, az nincsen...

JÓKHIM: S aztán?

MOJZES: S aztán... nem láttam őket... Csak mostanában megint... Karácsonyi havak hullottak, amikor visszatértek... s attul fogva nem múltott hét, hogy fel ne bukantak vóna... de mán az egész hegyet járják... Egyszer a Nyüszítettő felől jőnek máskor meg egyenest a Koronáskő aljából, a hágó felől... *(kortyol egyet a pálinkából)* ...Csak aztat csudázom, hogyhogy nem fáznak ebben a fogas időben...

ANCSURA: No métt?

MOJZES: Csak me't igen könnyen öltözöttek... leplekbe, vásznakba... nem úgy mint a mifélék...

JÓKHIM: *(most már végképpen ki akarja ugratni a nyulat a bokorból)* Akkor tán kísértfélék lennének?

ANCSURA: *(tódítja ő is)* Az bizony meglehet!

MOJZES: *(nem veszi fel az ugratást, komolyan)* Meglehet... Ámbár annak már elment vón' a híre, s vigyáznának mások es... de ...éppenséggel meglehet...

ANCSURA: Nohát akkor jól vagyon! Járkáljanak csak, ha úgy tartja kedvük, s ha majd ide bójőnek, hát majd kapnak egy kis fenyővizet fogadjisten gyanánt...

JÓKHIM: Már, ha illendő adjonistent mondanak elébb...

MOJZES: Csakhogy olyast nem mondanak...

JÓKHIM: Nem-e?

MOJZES: Nem bíz... me't bé sem térnek... Kerülnek minket, amint mondtam es... Nem állhatják, ha nézem őket...

ANCSURA: Akkor meg maradjonak magukban! ...Ha már ilyen barátságtalan népek! ...Kend se törődjék velük!

MOJZES: Az nem addig vagyon! ...Vészhozók ezek... rosszban járnak... Figyelni köll, hogy baj ne essék...

JÓKHIM: Baj – nem baj! Kár ezen tépelődni... *(legyint)*

ANCSURA: Igaz es az, Jókhim bácsi, jól mondja! ...Élünk, ahogyan tudunk... azután meg csak segél a Szűz Mária... Hamarost megyünk a búcsúba, hát majd elmondunk egy fohászt felé evégből es...

JÓKHIM: Igaz es, Mojzes, ez éven immár néked es jőnöd illenék... *(a szénégető ingatja a fejét)* ...Múlt éven se voltál, idén nem maradhatsz el...

MOJZES: Maródi vótam, tudott dolog az!

ANCSURA: Jól van, hiszen nem es azt mondom én! ...Hanem csak azt, hogy az éven jőnod kell...

MOJZES: *(kiissza a pálinkáját)* ...Ki tudja azt, mint leszen?...

ANCSURA: No én tudom azt! Mert úgy leszen, hogy eljő, s kész! Ottan lépdél majd az oldalamon!...

MOJZES: S ki fog akkor vigyázni?

ANCSURA: Majd én fogok! ...kendre, hogy el ne tévelyedjék valami kocsmába teszem azt!

MOJZES: Aztat értem én... *(bunyorít)* ...csakhogy a Lovasokat ki fogja megvigyázni?...

JÓKHIM: Nem köll azokat pásztorolni, vigyázzák meg ők enmagukat! ...Ha meg valósággal kísértetek lennének...

MOJZES: De 'szen üres leszen mind a falu! ...S ha kár esnék...

ANCSURA: Kend mondta volt, hogy bújósak! ...Majd megférnek az erdőben, eléggé nagy hozzá!

MOJZES: Még eléggé... *(bunyorít, most ő tereli el a témát)* Csakhogy igen-igen tarolják... A Horpadtas közepit es úgy megvágta... csak a vén Tanúfa maradott...

ANCSURA: Most ez adja a munkát... Valamiből csak kell élni...

MOJZES: Magam es onnat élnék s mégsem visíttatom a fűrészetet napestig!

ANCSURA: No kend így, amazok meg amúgy!

JÓKHIM: *(a szénégetőhöz)* Hadd el, Mojzes, igen pártolja őket...

MOJZES: De me't senkivel se gondolnak az bosszant! ...Lábasállat, madárnép, annak egyre megyen... de meg még a csalitossát is vágja! ...pedig az nem es köll nékie ...el sem es viszi ...ottan száradozik, ahun levágta... Hát én tudom azt, me't én hordom el a boksák alá! ...De akkor meg minek vágja?!...

JÓKHIM: Tán a szállítóknak vagyon útjában... *(széttárja a kezét)* ...a gépeiknek...

MOJZES: *(legyint)* ...Jó kis áfonyás helyem vót, még az elmúlt éven... Kívágta aztat es! ...Na kíváncsi vagyok, a számócásombul mi marad a mostani tavaszra... Hát lehetetlenség, hogy ebbül baj ne származzék!... *(a bányász ballgat, de látszik, hogy ebben egyetért)* ...Én amondó vagyok...

ANCSURA: *(nem állja meg, hogy közbe ne szóljon)* Én meg amondó vagyok, ha így lehet megélni, hát így kell! ...Ottan vagyon a fa, hát vigye, aki akarja, csak fizessen érette!...

MOJZES: *(szedelőzködik)* Hát éppenséggel nincsen es másként... *(kinyitja az ajtót)* ...csak nehogy mink fizessük a többségit a végin... *(megböki a kucsmáját és kimegy)*

ANCSURA: *(magában morogva szedi le az asztalt)* Megbolondít egyszer, úgy éljek!...

De bizisten, hogy magammal vonzom a búcsúba, s kifohászkomod a fejből a sok számárságot!... *(látva, hogy a bányász is készülődik)* ...Megyen má' maga es?

JÓKHIM: *(a megkonduló barangszóra utalva)* Délre húzza immár...

ANCSURA: Észre se vettem, hogy így elment az idő! S a főzéshez még nem es láttam! ...Maga métt fog fohászkomodni a búcsúban, Jókhim bácsi?

JÓKHIM: Hogy én-e?... *(Ancsura rábólint, kérdőn néz rá, a bányász belegondol a válaszába)* Hát én... tán csak azért, hogy... Bé ne következzenek a Mojzes számárságai... *(Ancsura elképedve néz rá, a barangzúgás felerősödik, és sötét)*

II. KÉP

Ugyanott, néhány héttel később. Késő délután van és szakad az eső. Ancsura most is tesz-vesz, a bányász egy asztalnál üldögél, a favágó idegesen járkál fel s alá.

JÓKHIM: *(egy ideig bírja, aztán rászól)* Ugyan nyughassál már!... *(a favágó megáll, rámered)* ...Mit méred itten azt a padlót?! ...Tán azt hiszed, hogy akkor hamarébb eláll?... *(a favágó leül egy másik asztalhoz, kis szünet után a bányász átszól hozzá)* Lássad, hogy én es váraozom, s mégsem futosok itten fel s alá!

TOMAS: Nem t'om mi baja véle!...

JÓKHIM: *(békülékenyen)* Hogy megfájdul az ember feje tőle, csak az!...

TOMAS: De nem járkálok immár!...

JÓKHIM: Helyesen...

TOMAS: Akkor meg jól vagyon!...

JÓKHIM: *(bólint rá)* Jól...

TOMAS: *(kis szünet után)* Maga hogyan bírja idegekkel, Jókhim bátyám?... *(a bányász széttárja a kezét)* ...Miótául ül itten?

JÓKHIM: *(megnézi a zsebóráját)* Lassacskán harmadfél órája... Úgy... kettő óta...

ANCSURA: *(előnyomakodik a bútő mellől)* Má' hamarosan meg kell jőnie!...

JÓKHIM: *(legyint)* A határt sohasem lehet kiszámítani!...

TOMAS: Meg ebben az ítéletidőben sem könnyen jöhetnek... Csuda, hogy eléndultak egyáltalán...

JÓKHIM: Nem mindenhol vagyon ám özönvíz!...

TOMAS: Pedig úgy néz ki...

ANCSURA: A Galibás alatt akadhatott el... Alámosta a Csörgővíz az utat... Fele még belé es szakadott a mederbe a minap... Ottan még én es nehezen járok a furgonnal, nem hogy még a busz... Nagyon kell ám vigyázni!... *(a favágóhoz)* No, Tomas hozzak-é egy üveggel?

TOMAS: Nem kérek...

ANCSURA: *(rábólint)* Pedig mostan ihatnál... mostan nem mégé műszakba egyhamar!...

TOMAS: Nem, hogy a guta üsse meg! ...Ha így folytatja ez a hét es elmegyen az előző után...

JÓKHIM: Legalább ráérsz kimosakodni a búcsúra...

TOMAS: 'Szen nem bánám én, csak fizetnének!... De csak álláspénzt kapunk... az meg mire elegendő?!

JÓKHIM: *(rábólint)* No Ancsura, akkor mostan az én kontómra adjon ennek a szegény gyerekek...

TOMAS: *(a kötelező udvariasságból)* Hagyja csak, Jókhim bátyám!...

JÓKHIM: Ugyan, mit móríkálsz magadat?! ...Hazajutni úgysem tudsz, amíg meg nem csendesedik kissé... Hát legalább nem méred a padlót addig se!...

ANCSURA: *(leteszi a favágó elé a sört)* Maga nem kér, Jókhim bácsi?...

JÓKHIM: *(felnéz rá)* Kérjek?...

ANCSURA: Hát... ki tudja, mi vagyon avval a busszal... S míg meg nem csendesül, maga sem mehet, még ha meg es jőne a Marinka!

JÓKHIM: *(maga mellé mutat)* Hoztam gumicsizmát nékie es... Ámbár... az csak a sár ellen védhet... az esőt nem fogja fel...

ANCSURA: *(leteszi a sört a bányász elé is, maga is leül)* Nem es emlékezem, hogy így ömlött volna valaha es! ...Igy, május elején inkább szeles volt... most meg csak ömlik hetek óta...

TOMAS: Nem es csoda, hogy a Csörgő medre sem bírta... Az olvadás es hirtelen jött... reá meg a sok eső... Fenn a hegyen sem bírja már nyelni a vizet a föld... csupa csatak az egész... a gépek se bírják megjárni... azért es állottunk le...

ANCSURA: S akkor hogyan megyünk a búcsúba a hétvégin? ...Ha még azok a rettenő gépek se bírják?...

TOMAS: Hát, gyalogszerrel meg lehet járni... Csak ne esne folyvást... Gumicsizmásan általmehetni a hágón es...

ANCSURA: Ó, ugyan már! Hát hogyan mehetnénk gumicsizmásan a búcsúba?!... Hát ki hallott még ilyent?!... Világcsúfjára!...

JÓKHIM: Hát... váltó lábbelit még csak vihetünk magunkkal... Az a kisebbik gond... Ám, ha így jó az áldás az égből, mire túljutunk a hegyen, megszívjuk magunkat vízzel, miként a spongya...

ANCSURA: Hát, csak bízzunk hozzá, hogy eláll addigra...

JÓKHIM: *(széttárja a kezét)* Mást nemigen tehetünk...

TOMAS: Csak jókor el kell indulnunk majd... *(latolgatja)* ...Előtte nap délben, legálább... Ha hajnal előtt érkezni akarunk...

ANCSURA: *(megdöbbenve)* Már hogy a patvarba ne?!... Mi az, hogy akarunk?!... Minden tisztességes léleknek ott a helye, várni a napkeltét! ...Hát csak nem kullognánk oda szégyenszemre, napvilágnál! ...Na még csak az kellenék...

TOMAS: *(meglepődik a szőzőöntől)* Jól van, jól, Ancsura! Bé ne kapjon! ...'Szen én csak az időt becsültem, amíg...

ANCSURA: *(nem tűr ellentmondást)* Indulni kell már reggel! ...Ki tudja mi adódik az úton... lehet, hogy odatúl a hágón még cudarabb a világ...

JÓKHIM: *(csillapítólag)* Jókor elindulunk, s megyünk amint lehet... Érünk, mikor érünk... érti majd az Isten...

ANCSURA: *(beleréved)* Óh, be szép es leszen! ...Téli a domboldal a falvak népével... nem es láthatni a szélit a sokaságnak... gomolyog a pára a hajnali völgyben... a falvak zászlait lengeti a szellő... egyre csak világosodik, azután megcsöndesül a sokaság es a hegy mögül... felkél a Nap... *(mindbármukat megfogja a bangulat, a beállott csöndben távoli motorzúgás hallatszik)*

TOMAS: Jó a busz! *(feláll, de elbizonytalanodik)*

JÓKHIM: ...ez nem busz... *(a hang közeledik, a bányász kifelé indulna)*

ANCSURA: Álljon sza' meg! ...Maj' még bőrig ázik! ...Ügyis itten áll meg...

TOMAS: No, lássa csak, méges ideért szerencsével...

JÓKHIM: *(toporog)* Reméljük... *(az autó a ház elé ér, megáll, mindbárman az ajtóba tódulnak)*

ANCSURA: *(kifelé)* Ide, Marinkám! Ide szentem, siess!

MARINKA: *(befelé igyekszik)* Csókolom! ...Jónapot! ...Vagy jóestét inkább? *(megöleli az apját)*

JÓKHIM: No jól vagyon! ...Csak ideértél!... *(széket tol a lány elé)* Má' igen aggódtam... *(a favágó a Marinka hátizsákját rakja földre, Ancsura meg már töltögeti a pálinkákat)* No, csakhogy itten vagy!... *(az autó közben megfordul, és elindul visszafelé).*

ANCSURA: De még maradsz es egy ideig!... *(leteszi a pobarakat, leül maga is)* ...ahogyan elnézem... semmit sem csillapul...

MARINKA: *(a pálinkára)* Ez most igen jól jön, Ancsur néni!

ANCSURA: Tudom én aztat, szentem! Jó kis fenyővíz, megfázás ellen! ...No, Isten hozott!... *(isznak a pálinkából)* ...Má' nem győztünk várni...

JÓKHIM: *(végre szóhoz jut)* Sokat álltatok a határon?

MARINKA: Nem... most nem olyan sokat... *(ismert dolgokat mesél)* Összeszedtük a szokásokat, a buszos meg bevitte a vámosoknak, ahogy szokásos... De most sokkal hamarabb előjöttek, mint máskor... Így aztán másfél óra se kellett... Itt kezdődtek a gondok...

ANCSURA: Na ugye, mondtam én! Vásárhely után vége a világnak...

MARINKA: Még ott sincs probléma... bár ott is esett, amikor átszálltam az itteni buszra... de nem ennyire... Fejérmonostorig rendesen jöttünk is, csak onnan volt nehéz... Ott mindenki leszállt, csak én jöttem volna ide fel, de a sofőr nem akart felhozni az Istennek se! ...Elvitte a hidat a Csörgő négy napja, úgy mondta, most csak egy gerendahíd van ácsolva hirtelenjében... meg, hogy csak én jönnék... Hát nem hozott fel...

TOMAS: *(mérgesen)* Melyik volt az?

MARINKA: Nem tudom, még sohasem láttam...

TOMAS: Akkor az az új ember... a ...na, hogy es híjják...

ANCSURA: Majd adok én nékie, csak jöjön legközelebb! ...Hát mért nem mondtad nékie, hogy...

MARINKA: O, hát mondtam én neki mindent, még pénzt is ígértem, ha felhoz, de nem volt hajlandó...

JÓKHIM: S végül? ...Hogyan lett?

MARINKA: Hát, bementem a Petar bácsihoz... gondoltam ott megalhatom, aztán majd csak lesz valahogy... de aztán valami ismerőse elhozott a dzsippjével... Szegény...

TOMAS: Baj lett a hídon?

MARINKA: Nem... a hídon én gyalogosan jöttem át, ő meg utánam a dzsippel, lépésben... ott nem is volt semmi baj. Hanem aztán se haladtunk jobban... A Csörgő nem fér a medrébe, rácsap az útra, sokhelyt tíz centis vízben jártunk, vagy még több... ahol meg nem, ott olyan a sár! ...amit az eső az oldalból lemos rá... S egy helyen az út fele még le is van szakadva...

ANCSURA: *(a többiekhez)* A „Galibás” alatt...

MARINKA: Na, ott aztán megálltunk... Szörnyen mérges volt magára, hogy nekivágott... már úgy volt, hogy gyalog kell feljönnöm, de nem bírt megfordulni, hát felkínlódott időig...

JÓKHIM: Nem kellett volna elengedni! ...Bé kellett volna híni!...

MARINKA: Mondtam neki, de hallani se akart róla... Azt mondta, hogy most még visszamegy valahogy, aztán megszűnt a mászkálás, amíg ilyen az idő...

JÓKHIM: No csakhogy itten vagy, szerencsével!... *(iszik egy kortyot)* ...Ámbár innet nemigen jutunk tovább, ha meg nem csöndesül... Hoztam pedig gumicsizmát néked es... de hát... *(körbemutat)* ...No, azért csak vedgyed fel...

ANCSURA: *(még Marinka felbúzza a csizmákat)* Éhes vagy-e, szentem? ...Hozok valamit!

MARINKA: Nem kérek, Ancsur néni, köszönöm!... Csomagoltam is magamnak... most inkább fáradt vagyok...

ANCSURA: Hát akkor tán ihatnál még...

MARINKA: Nem, nem!... Már ezt is érzem...

ANCSURA: Hát akkor meg mit adjak? ...Hogy' leszen így?...

TOMAS: No, csak úgy, hogy mink attól még fogyasztanánk...

ANCSURA: Azt mindjárt gondoltam! ...Csak nehogy bévül es elázzál!... *(azért feláll)* ...Jókhim bácsi?...

JÓKHIM: Inkább csak egy sört kérek, ha lehet...

TOMAS: *(Marinkához)* No és mi hír odaát?

MARINKA: Hát... sok nincsen... zajlik az élet... sok a munka... egyik nap olyan, mint a másik... mindenki a nagy halpusztulásról beszél...

JÓKHIM: Halpusztulás volt?

MARINKA: *(látva, hogy megbökkentek)* ...Nem is tudják? ...Pedig innen jött át a cián...

TOMAS: Cián????... Innet-e?

MARINKA: Hát nem pont innen, nem azt mondom... hanem valahonnan Óbánya környékéről... Odaát tele van vele a tévé meg az újság... Itt nem írták?...

JÓKHIM: Mit írnak itten?!... *(legyint)* ...Csak mindig a pártoskodást... melyik politikus melyik másikat perli, s miért...

TOMAS: ...a másik fele meg csak reklám... Ezt végy, azt végy, úgy leszel majd ember!

ANCSURA: *(bozza az italokat)* De, hogyan es volt, szentem, mondjad csak!?

MARINKA: Hát... van ott valahol egy aranybánya... valami ausztrál cég... s annak a bányának az ülepítőtava ciános...

TOMAS: Avval mossák az aranyat...

ANCSURA: Hallgassál már, mindentudó!...

TOMAS: De tényleg... *(Ancsura leinti)*

MARINKA: Hát aztán megjöhetett az olvadás, a gyatra gát meg nem bírta, átszakadt, és a cián meg bele a folyóba, az meg vitte odaátra s még fél Európán át... Nem győzték temetni a döglött halakat...

ANCSURA: Uram atyám!...

JÓKHIM: *(a fejét csóválja)* Mert mindig a kapzsiság!... Mindig!...

TOMAS: Akkor mostan igen szeretnek bennünket odaát...

MARINKA: Csak a buta ember hiszi, hogy bárki oka lenne...

ANCSURA: Még szerencse...

JÓKHIM: Egyfelől... *(értetlenül néznek rá)* Mer' egyszer csak ki kellene derülnie, ki csinálja mindezeket! ...Mer' soha nincsen okozója! ...A kapzsigat meg ostobákat sohasem találhatni fel...

MARINKA: *(változtatna a témán)* És itt? ...Hogyan élnek?...

TOMAS: Esik...

MARINKA: No, hát még?...

TOMAS: Még több esik...

ANCSURA: Készülünk a búcsúra!... *(a favágóra)* Ez a lapaj viszi majd a templomunk zászlaját... Na képzelheted, hogyan állunk...

TOMAS: Csak mostan hamarébb kell elindulnunk a sár miatt...

MARINKA: És a Tavaszkoszorút?

ANCSURA: Na az már reá maradt a kis Vicusra... ő az egyetlen gyermeklányka...
fiúcska már nem es akadott melléje... nem úgy mint a te idődben...

JÓKHIM: Má' csak az öregje maradt itten...

MARINKA: Óh, „öregek”!... Nem öregek maguk még...

TOMAS: Csak én! ...éppenséggel... *(megmosolyogják)*

MARINKA: Na tényleg! A Mojzes bácsival mi van?

JÓKHIM: Megvagyon még...

TOMAS: Csak kissé bolondosabb lett, máskülönben semmit sem változott...

MARINKA: Hány éves már?

ANCSURA: Hát ki tudhatja azt!? ...Még maga sem...

JÓKHIM: S nem igazsága vagyon? ...Minek tartaná számon...

MARINKA: Már akkor is öreg volt, amikor még kisleány voltam... vagy csak nekem
tűnt úgy... mikor a meséit hallgattam... mennyi története volt... mókásak... szé-
pek... igazak...

TOMAS: Most immár meg felcsapott vészmadárnak!...

MARINKA: Igen?

TOMAS: *(bólint)* Néhanap igen megbosszant... *(kis szünet után)* ...Hát hogye!... Mikor
elkezd, hogy a lovasok, hát a világból es kifutnék, úgy belém vágja az ideget...

MARINKA: Lovasok? *(a reklámbúgó világtársa kialszik, de nem veszik észre)*

ANCSURA: Valami lovasokat lát kószálni a hegyen, ...vagy csak képzeled... azokat figyel-
geti folyvást...

TOMAS: De azt még a fene bánná! ...Hanem egyre csak beszámol róluk! ...Úntig
bizonygatja, hogy bajt hoznak, szerencsétlenséget. Egyre csak kuvikkol...

MARINKA: S még mindig ott lakik a Horpadtas tetején?

JÓKHIM: *(bólint)* Nem irigylem, ilyen időben...

TOMAS: Én biz lehúzódnék a helyiben... Valaki csak befogadná...

ANCSURA: Perszehogy! ...Éppenséggel nálam es ellehetne... Csakhogy nem akarja
hagyni a lovat meg a kutyát... Gyalogszerrel meg fáradtságos lenne nap mint nap
feljárnia... Hát inkább fennmarad a füstös konyhójában...

MARINKA: *(elmereng)* Nagyon szerettem azt a szagot... olyan karcos volt... szúrós...
Nagyon talált a történetehez... az erdőről... állatokról... titkokról, csodákról...
a forrás tündéréről meg a Fricska manóról, az erdőgazdáról... a Tanúfában lakott...
(a többiekhez) ...Volt úgy, hogy ott aludtam nála...

JÓKHIM: *(bólint)* Nyaranta gyakorta megesett...

MARINKA: S nem féltettek olyankor?

JÓKHIM: *(széttárja a kezét)* Mi bajod eshetett volna? ...Tudtuk, hol vagy, s az öreg
jobban óvott, mint a szeme világit...

MARINKA: Mintha a nagyapám lett volna... Ha megyünk a búcsúba, ráveszem, me-
séljen megint!...

TOMAS: Csakhogy nem akar jőni...

ANCSURA: Na azt adja meg a jóisten! Megmondtam nékie es, hogy magam von-
szom el!

TOMAS: Hogy mind csak a lovasait mondja? ...Azétt nem érdemes...

ANCSURA: Éppen hogy azért kell! Tessék nékie imádkozni a Segítő Szűzhöz, hogy erősödjék a lelke! ...Ráfér...

JÓKHIM: *(legyint)* Ha megkötötte magát, beszélhet annak, úgysem jó.

MARINKA: Hát akkor majd én felmegyek hozzá...

JÓKHIM: S akkor mi leszzen?

MARINKA: Megkérlelem. Rám hallgatnia kell...

JÓKHIM: *(legyint)* S aztán hogyan mennél? 'Szen hazáig se bírunk...

TOMAS: Igaz es!... *(feláll)* Megnézem... *(kiballag)*

JÓKHIM: *(folytatja)* ...itt setétedik reánk...

TOMAS: *(visszajön)* Nem szűnik ez semmit sem!... *(Ancsurához)* Még a végén ide szálunk magához!...

ANCSURA: Elférnek... *(villanyt gyújtana, de a lámpa nem ég)* ...No, ez má' nagyobb baj. *(kinyomakodik a bútó mellett)*

TOMAS: *(visszaül a helyére)* Elvihette a Csörgő a villanyfákat?

JÓKHIM: *(vállat von)* Lehet, hogy csak kikapcsolták... elővigyázatból... ha béázna a trafóház... ki tudja azt?...

ANCSURA: *(égő petróleumlámpával nyomakodik visszafelé, Marinkához)* Hát így éldegélünk, kislányom... *(leteszi az asztalra a lámpát, leül)*

TOMAS: Mint régen... *(vicnek szánta, de csak merengős mosoly rá a válasz)*

MARINKA: *(nézi a lámpafényt)* ...De szép!...

ANCSURA: Gyermekkoromban héjában pityókát süttünk... majszolgattuk... meg-megcsillant a vajás ujjainkon a lámpafény...

JÓKHIM: *(Marinkának)* Nagymamád vizet főzött így estefelé a mosogatáshoz... ágyat vetett... csöndes neszekkel pakolászott... Nagypapád egy pohár bor mellett olvasott... Én meg csak hallgattam, hogyan duruzsol a tűz... ahogyan zümmögve fő a víz... ahogyan megnő a csöndesség az estében... *(hallgatnak, majd a favágó valami nagyon távoli, furcsa zajra lesz figyelmes)*

TOMAS: Mi... *(fülel)* Mi ez a... mormogás?... *(figyelnek a távoli robaj mintha közeledne, tanácstalanul néznek össze)*

MOJZES HANGJA *(távrolról, de jól kivehetően)* Kifele! Kifele mindenki!... Fel a Bakhátra, emberek! Kifele, mind!... *(a robajlás is és Mojzes hangja is közeledik)* Emberek!... Suvad a hegy!... Kifele, mind, fel a Bakhátra! Gyorsan!... Suvad a hegy!...

TOMAS: Az úristenit!... *(felkapkodják a csomagokat)*

MOJZES: *(belöki az ajtót, de nem jön be)* Kifele, gyorsan! Megindult a hegy!... *(Tomashoz)* Eridj, s lármázzál fel mindenkit! *(löki kifelé)* Gyűjjenek mán!... *(a bányász maga előtt tuszkolja Marinkát)* Fel a Bakhátra! Az biztonságos! *(a robajlás egyre erősödik, már kiabálni kell, Ancsura visszafordul a lámpáért)* Gyűjjék mán, az égre!...

ANCSURA: Ez még kellhet!

MOJZES: *(kirántja az ajtón, löki a bányász meg a leány után)* Igyekezzék! *(elindul a favágó után, kiabál)* Kifele, emberek!... Suvad a hegy!...

A nyitott ajtón gyér fény szűrődik be, a távolodó Mojzes hangját elnyeli az egyre erősödő robajlás, aztán félrevert harang hangja hallatszik, de a robaj, már dübörgéssé erősödve azt is elnyomja, elviselhetetlenné erősödik, majd – mintha a sártenger elérné a kocsmát – robbanásszerűen felbőg, és hirtelen sötét lesz, és csend.

III. KÉP

A kocsmabelsőn látszik, hogy az épület egy jó részét elsodorta a sártenger. A hiányzó falrészeket friss gerendafallal már pótolták, de a tapasztás még hiányzik róla. A berendezés is új, bár kevesebb, mint korábban volt, és az asztalok, padok inkább illenének egy bajor sörsátorba, mint ide. A régi pult és a colás reklámbútor viszont megmaradt, így az összkép még zavarosabb, mint valaha. Az ajtó tárva, rekkenő bőség van. Ancsura is nadrágban, papucsban és könnyű nyári ingben van. Éppen a kötényét köti fel, és hozzálát a szokásos reggeli pakolászásához. A nyitott ajtón a bányász lép be, kopott munkásnadrágjában, felgyűrt ujjú kockás ingben van, kezében egy levelet hoz.

JÓKHIM: Jó reggelt adjon isten!

ANCSURA: Magának es, Jókhim bácsi! Hogy aludtunk?

JÓKHIM: *(széttárja a kezét, majd letelepszik egy asztalhoz)* Hát... úgy... aligéppen... *(csend)* ...ahogyan lehet ebben a... kemencében...

ANCSURA: *(folytatva a pakolászást)* ...No, ettől igen szenvedek magam es... mi-kor felkéltem, má' akkor huszonkét fok volt... most immár harminc es megva-gyon.

JÓKHIM: *(bólint)* Má' meg... S mi leszen még délutánra megint...

ANCSURA: De meg az a feneség, hogy éjszakára sem csillapszik... Csak forgolódom... *(befejezi a pakolást, odaballag a bányászhoz)* Kér-e valamit, Jókhim bácsi?

JÓKHIM: *(felé tolja a levelet az asztalon)* Csak ezt a levelet hoztam, hogy vinné el, ha megy lefele...

ANCSURA: *(elveszi a levelet, hátrafelé indul vele)* Teszek reá bélyeget... *(átnyomakodik a hűtő mellett, kintről)* No, hát a pénzt meg nem elfeledtem...

JÓKHIM: *(bólint, pénzt kotor elő, gyűrött bankókat számolgat)* Huszonkettő? *(két fémpénzt tesz a bankók mellé)*

ANCSURA HANGJA: Huszonhat! ...Má' huszonhatezer, Jókhim bácsi...

JÓKHIM: *(morogva kiegészíti még fémpénzekkel az összeget)* Huszonhat... *(indul a hűtő felé)* Miótától?...

ANCSURA HANGJA: Má' vagy két hete... *(Ancsura kinyúl a pénzért, de nem jön ki)*

JÓKHIM: *(visszaballag a helyére)* Huszonhatezer... s csak egy levél... *(szemlélődik a kocsmá-ban, fennhangon)* ...Hát csak helyrejő, ahogyan látom...

ANCSURA HANGJA: Micsoda, Jókhim bácsi? *(pénztárgép hangja hallatszik)*

JÓKHIM: *(körbemutat, bár nincs kinek)* A kocsmát mondom! ...Hiába, no, a templomot s a kocsmát az Isten es óvja... Mások csúfabbul jártak... a lentebbiek...

ANCSURA HANGJA: Hát... ami a templomot illeti... az rendjén es lenne... *(Ancsura előnyomakodik)* de ...a kocsmáról szólván... hát óhatta volna jobban es... Ha a bizto-sítás nem lett volna... *(sört nyit ki)* ...így es csak ennyire telt... *(a berendezésre utal)* ...Hát igyék egyet, Jókhim bácsi...

JÓKHIM: Korán vagyok még...

ANCSURA: De meleg!... *(leül mellé, kitölti neki a sört)*

JÓKHIM: *(széttárja a kezét, mosolyog)* Az má' igaz!... *(kortyol egyet, majd körbemutat)* De így legalább tágasabb!...

ANCSURA: Hát tágasabbnak tágasabb éppen... csak kevéske...

JÓKHIM: Elegendő... *(legyint)* ...Megfogytunk mi es... Az Ádámék es költözködnek... most pakolják őket... *(kis szünet után)* Lám immár eltehetné azt a fene hűtőt... Nem kellenék nyomakodnia... *(Ancsura rábámul)* Amottan a sarokban jól elférne...

ANCSURA: Ja! ...oda nem lehet... *(ezt meg a bányász nem érti)* ...Ott egy játékautomata leszen...

JÓKHIM: *(megbökken)* ...Ja, hogy játékautomata!...

ANCSURA: Csak befogadom... Nem az enyém... de tán egy kis hasznot így es hoz majd... avval es könnyebb leszen...

JÓKHIM: *(nagyobb szünet után)* ...Lehet... S ki fog játszani rajt?...

ANCSURA: *(megvonja a vállát)* Éngemet csak megkérdeztek, hogy díj ellenében ide-tehetnék-e...

JÓKHIM: Kik?

ANCSURA: Hát az a „Bájnajt”, vagy hogyan mondják... így mondják, nem-e?... *(a bányász megvonja a vállát)* ...Szóval nekem helypénzt fizetnek, a haszon meg az övüké...

JÓKHIM: Ha nekik megéri...

ANCSURA: Fejérmonostorban es vannak gépeik...

JÓKHIM: Az más... az nagyobb hely... de itt?! *(széttárja a kezét)*

ANCSURA: Nekem mindegy... Ha fizetik, hozhatják, úgy mondtam... Különben meg az élet ne álljon meg! ...Haladni kell...

JÓKHIM: Az má' igaz... De erre?...

ANCSURA: Hát merre?

JÓKHIM: *(mosolyog)* ...Még mulatót nyit itten a végin...

ANCSURA: *(feláll, körbenéz)* No attól éppenséggel még messzire vagyok...

JÓKHIM: *(biztatja)* Béfejezzük mostmár... a fészter má' nem oly nagy dolog... még vagy két hét...

ANCSURA: Még két hét??!

JÓKHIM: *(magyarázkodik)* Máshol es kell még segéljek... Meg a Tomas gyerek sem ér rá mindig... a fűrészét meg ki nem adja a keziből... anélkül meg... *(széttárja a kezét)*

ANCSURA: Nem es azért mondtam, Jókhim bácsi, nehogy félreértse... Ha maga nem lett volna...

JÓKHIM: Lett volna más... *(kortyol a söréből)* ...A Tomas gyerek például...

ANCSURA: Azt kommandérozni es kell! ...S maga meg ért hozzá...

JÓKHIM: Hát... csináltam a bányában eleget... Bárha csinálhatnám most es... nem itten tartanék...

ANCSURA: *(nem hagyja megszorodni)* Azétt az szép dolog ettől a külfölditől, hogy adott fát elegendőt mindenkinek... s igen olcsón adta...

JÓKHIM: *(morogva)* A mienkét adta...

ANCSURA: Hát... neméppen... mivelhogy megvette, az övé az immár... azt csinál véle, amit akar...

JÓKHIM: Na lássa, ez igaz!... S éppenséggel ez a baj... Hogy amit akar, azt teszen...

ANCSURA: Jajj, ne morgolódjék már!...

JÓKHIM: S miér' ne? ...Ha ő azt teszen, amit akar, hát legalább hadd morgolódjam!... Mer' én meg azt akarok!...

ANCSURA: Ejh, hát akkor morgolódjék, na, a fene bánja!

JÓKHIM: Na, ez meg a másik baj...

ANCSURA: *(megmérgeződve)* Micsoda!?

JÓKHIM: *(szelíden)* Hogy a fene se bánja. Az... Ezér' teheti amaz, amit akar... *(csend)* ...Most immár azt a pöfögőt is beféjezte... Azt az égetőt vagy mit... *(csönd)* ...No, lássa, azt nem bírta elvinni a suvás! Pedig azt elvihette volna! ...Nem büdösítene legalább! ...Az Isten se tudja, mit égetnek benne... *(csend)* ...Hogy nem bírta a sár bétemetni idejében?!

ANCSURA: Jó helyre tették...

JÓKHIM: *(legyint mérgesen)* Jó helyre!...

ANCSURA: *(félreérti, magyarázza)* ...Hát, hogy nem mindjárt a Locska mellé, hanem fennebb, a Horpadtas oldalába...

JÓKHIM: Hát rakhatta volna mindjárt az égbe es, akkor sem lenne jó helyen itten!

ANCSURA: Hát valahol csak kell lennie!

JÓKHIM: Valahol igen! ...De miér' pont a Horpadtas oldalába?!... *(Ancsura vállat von)* ...'szen még külföldi teherautók es jönnek nap mint nap... Hát közelébb es tehettek volna magukhoz... Mink meg csak nyeljük a büdössét... meg a mérgünket!

ANCSURA: De, lám, az utat megcsinálták... S nemcsak maguknak, de ide es, fölig!... Hát mikor volt itten ilyen út? ...Csak magának semmi se jó, ez az igazság!...

JÓKHIM: *(mérgesen rábólint)* Ez hát, no!... Ez: nem jó!... *(a szénégető lép be a nyitott ajtón, az utolsó szavakat még hallja, hozza a szeneszákókat. Ő is nyáriasan, paraszt-ingben van, de csizmásan és kalapban)*

ANCSURA: *(a szénégetőhöz)* Ugyan tegye már bé, azt az ajtót, Mojzes, mert most má' csak a hőség jó be!...

MOJZES: *(becsukja az ajtót, az előbbiekre kérdez vissza)* ...S az nem jó?

JÓKHIM: *(morogva)* Az sem jó!

MOJZES: *(hamiskás mosollyal, hunyorogva átadja a zsákókat Ancsurának, de a bányászhoz szól)* S mi nem jó még?... He?... *(Ancsura kinyomakodik a zsákokkal a bútó mellett, a szénégető letelepszik a bányász mellé)* Mi nem jó tenéked, he?

JÓKHIM: *(morog)* A pöfögtető, az nem jó!... Meg az irtás... meg semmi se!

MOJZES: *(mosolyogva hunyorog)* No, mán akkor ketten vónánk abban...

JÓKHIM: Keveslem...

MOJZES: *(mint fent)* Magam es... *(kis szünet után)* S így mostan jobb immár?

JÓKHIM: Nem...

MOJZES: *(mint fent)* Tán rosszabb-é?

JÓKHIM: Nem...

MOJZES: *(mint fent)* Akkor meg?...?

JÓKHIM: *(megenyhülve elmosolyodik)* A guta üssön meg, Mojzes, ne bosszantsál még te es! Vagyon bajom elegendő!

MOJZES: *(nem hagyja abba a kötődést)* Vagyon-é?

JÓKHIM: *(már mosolyogva morog)* Vagyon!

MOJZES: *(mint fent)* Fölössen es tán?

JÓKHIM: *(már-már nevetve)* No, úgy, ha békem nem hagysz!

MOJZES: *(elégedetten hunyorog)* Akkor ez megvóna!... *(feláll, az előnyomakodó Ancsurának nyújtja az átalvetőjét)* ...Hizlaljad mán meg, lelkem...

ANCSURA: S aztán mivel hizlalhatnám?

MOJZES: Hát kenyér az mindenképpen köllenék a bendőjibe... meg só s cukor es...
(*gondolkodik*) gyufám, olajam még nagyon... szalonnám es kitart még... fenyővíz...
az még köllenék egy flaska!

ANCSURA: 'szen a minap vitt el egyet!...

MOJZES: Több fogy... a meleg miatt...

JÓKHIM: Hogy' iszol pálinkát ebben a forróságban?...

MOJZES: Jó az nagyon!... (*bunyorít*) ...Megfogja az izzadságot!... Mer' képzeljed!
Izzadok mán lefele menet!... Hát mi leszen visszafele, he?... (*bunyorít, visszafordul*
Ancsurához, kérdőn néz rá, az meg értetlenül vissza) ...Mer' mostan es izzadnék...
(*teátrálisan tapogatja magán az inget*) Istenem, de még hogy'!... (*bunyorít rá*)

ANCSURA: Értem én, értem, ne hunyorogjon kend! (*elmegy a pult mögé az általvetővel, és tölt neki egy kupica pálinkát*)

MOJZES: (*ártatlan képpel a bányászhoz*) Hát hunyurogtam én?

JÓKHIM: Hát láttam én?

MOJZES: (*odamegy hozzá, cinkos fennhangon*) No, úgy-é, nem?... Hát hunyurgós lennék én, he?

ANCSURA: (*leteszi elé a pálinkát*) Á, dehogyis!...

MOJZES: (*rá is bunyorít egyet*) No, ugye!... Sosem es hunyurogtam... De illyet még hallani es?!... (*rázza a fejét, inni készül de észbekap, megemelinti a pobarat a bányász meg Ancsura felé, s csak aztán iszik. A bányász is kortyol a söréből*)

JÓKHIM: S miként vannak a lovasok, Mojzes?

MOJZES: (*furán nevetgél*) Hát mostanság nem fagyoskodnak, annyi mán bizonyos...
Illyenkor kivált alkalmas a lepedőviselet!... (*az általvetővel a boltrész felé nyomakodó Ancsurához*) Kend es kipróbálhatná!

ANCSURA HANGJA: Ugyan, ne bolondítson már!... Mit nem mond!

MOJZES: (*a bányászra bunyorít*) Ámbátor lovam csak nékem lenne alája!...

JÓKHIM: (*tréfásan visszatereli a szót a lovasokra*) Csak tán nem felbukkantak megint?

MOJZES: (*komolyan*) De.

JÓKHIM: (*ugratja*) Komolyan?

MOJZES: (*mint fent*) 'Szen mondám... (*látva a bányász „érdeklődését”, egyre komolyabban*)
...Tegnapelőtt... Napszállatkor... a guta üsse meg űköt, mondám magamnak, hát nem visszagyüttek! ...Mentem szépen a nyomukba, a Koronás hegy felé... de bé-sötétedett, s a holdvilágnál mán nem akaródzott tovább...

JÓKHIM: S az miként nagyon, hogy soha senki nem látja őket csak te, egymagad?...

MOJZES: (*vállat von*) Csak így!... Megmondottam volt már, rejtezkedők... kerülnek bennünket... éngemet es... Úgy kell lopakodjam utánok, óvatosan...

JÓKHIM: No de még es csak fura...

MOJZES: Fura – nem fura!... Nem az a veleje!...

JÓKHIM: Hanem micsoda?

MOJZES: Hanem hát az, hogy miben mesterkednek mán megen'.

JÓKHIM: Megint?

MOJZES: Megen'!

JÓKHIM: S mitől „megint”?

MOJZES: Hogy mitől-é?

JÓKHIM: Igen-igen, mitől?

MOJZES: *(végképpen nem érti, hogy mit nem ért a másik)* Hát... Hogy a suvadás után, ugye...

JÓKHIM: *(megérti végre)* Ja, hogy a suvadás!...

MOJZES: Persze hogy!

JÓKHIM: No, hát én azér' éppenséggel nem hinném, hogy a suvadás...

MOJZES: De pedig csak higgyed!...

JÓKHIM: *(kezd felbosszankodni)* De 'szen ez akkora számárság!...

MOJZES: Mer' nincsen az másként!...

JÓKHIM: Ugyan ne modjad má', hogy...

MOJZES: Ahhoz kétség nem fér!... *(a bányász szólna, de a szénégető nem hagyja)* ...S most igen-igen tanakodnak megint!... *(a bányász legyint, és elfordul tőle, a szénégető az előnyomakodó Ancsurának folytatja)* Kivált a Horpadtast nézegetik nagyon... Valamit fundálnak, az bizonyos!

ANCSURA: *(leteszi a megtöltött általvetőt)* Dohányt es tettem belé...

MOJZES: Hú, csudásan vagyon!... Egészen kiment a fejemből!... Pedig, amíg kocogtunk béfele a Csillaggal, mind csak aztat mondogattam nékie, hogy „a dohánt ne feledjük, Csillag, csak a dohánt ne feledjük!” ...S lám csak, méges!...

JÓKHIM: *(ingerkedve)* S ennek es a lovasok az okai, bizonyossan!

MOJZES: *(komolyan bólint rá)* Mer' mind csak rajtok forog az eszem, mely rosszban járhatnak...

ANCSURA: Hát hagyja őket a patvarba, s majd nem feledi a dohányt!

MOJZES: *(ingatja a fejét)* 'Szen, ha hagyhatnám... De vigyáznom köll, nem igaz-e? *(Ancsura legyint rá, és elviszi a poharat meg az üres sörösüveget a bányász elől)* Hiába leggyinget! ...Bajt hoznak, tudhassa!...

ANCSURA: Csak azt tudom, hogy nem kap több fenyővizet, ha nem hagy fel a kuvikkolással! ...Szavamra mondom!... *(mosogatni kezd)*

MOJZES: *(megdöbbenve a bányászhoz)* Micsoda kuvikkolással?! ...Hát micsoda kuvikkolással?!... *(a bányász is legyint rá)* ...Hát hallgassad mán, miket mond!... *(a bányász morog valamit)* ...Hát mi lett vón' itten, ha nincsen a kuvikk, hogy kuvikkoljon, he!?... *(mérgesen bunyorog)* ...Aztat mondjad, hogy mi lett vón' a tavaszon, mikoron megindult a föld alattunk!? ...Mi lett vón', ha a kuvikk nem vigyázott vón'?! ...No, majd nem kuvikkolok eztán! ...Nem kuvikkolok!

JÓKHIM: *(csitítja)* Jól vagyon má', csituljál le, Mojzes! ...Nem úgy értette...

MOJZES: *(felhajtja a pálinkáját)* ...No, majd nem kuvikkolok, meglássad!... *(szedelődzködik)* ...Nem kuvikkolok, ne félj!... *(bunyorog)* ...Csak nehogy odalegyetek, majd a kuvikkolás nélkül!... *(az ajtóhoz megy, amin éppen belép a favágó)* Kuvikk! *(a favágó bután rámered)* Kuvikk! Kuvikk, kuvikk! *(kimegy az ajtón)*

TOMAS: *(bután utánaköszön)* Jónapot!... *(ránéz a többiekre, azok meg vissza; a favágó becsukja az ajtót az öreg után)*

MOJZES HANGJA: Kuvikk, Csillag, Kuvikk! *(hallani, ahogyan a szekér megindul)* Kuvikk!

TOMAS: Végképpen meghibbant tán?... *(beljebb lép)* ...Mi lette?

JÓKHIM: Az Ancsura azt találta mondani, hogy nem ád több fenyővizet nékie, ha fel nem hágy a kuvikkolással! ...S ezen aztán erőst megbántódott...

TOMAS: *(a pulthoz megy)* Ejnye Ancsura, ejnye! ...Hát hogy' szabad ilyent mondani?

ANCSURA: *(kissé magára is morcos)* Sört kérsz?

TOMAS: *(bólint, a bányászhoz fordul)* Jókhim bátyám?... *(a bányász kérdően tekint rá)*
 Megiszik egy sört?

JÓKHIM: *(kedvetlenül)* Már ittam egyet...

TOMAS: Ej, no! Hát akkor megiszik-e még egyet?

JÓKHIM: *(mint fent)* Meg, no, meg!...

TOMAS: *(Ancsurához)* Akkor kettőt kérek... *(megkapja, elviszi a bányász asztalához, leteszi)*

JÓKHIM: *(mint fent)* Köszönöm...

TOMAS: *(nézi őket kis ideig)* Az ég áldja már meg magukat, hát mért reám fújják a mérgeket, mer' egy vén számár megorrontott magukra!?! ...Ha huhog, hát hadd huhogjon!

ANCSURA: S ezt éppen te mondd!...

TOMAS: Majd megbékél! ...Úgysem tud mást csak huhogni... Majd résen leszünk...

JÓKHIM: De, ha olyan számárságokat állít, hogy a lovasai miatt suvadott meg a hegy, hát csak előnti az embert a pulykaméreg, nem-e?!

TOMAS: Hát, no... igen... Éngemet es... De majd odafigyelünk...

JÓKHIM: Mire?

TOMAS: Hogy bajt ne hozhasson megint...

JÓKHIM: *(elképed)* Mi az, hogy megint?!

TOMAS: Hát hogy... megint... *(Ancsura lecsapja a mosogatórongyot, és nyomakodik kifelé a bűtő mellett)* ...a megint az megint, nem?

JÓKHIM: Jajj, ne kezdjed má' te es, hogy a földindulás azért volt, mer'...

TOMAS: Már pedig azért volt!... *(a bányász szólni sem tud az elképedéstől)* Én, tudja, nem hiszek az ilyesmben, de má' én es amondó vagyok, hogy a Mojzes prédikálta ide a bajt...

JÓKHIM: De hogyan állíthatsz ilyen számárságot te es?

TOMAS: Hát mér', hát nem?! ...Addig mondotta... addig mondotta! ...Mer' állandóan csak a manóival meg a tündéreivel volt elakadva, most meg ezek a lovasok!...

JÓKHIM: De ez mind csak ártalmatlan mese! A lányomnak volt való, kiskorában!

TOMAS: Vajákos az, akármit es mond, Jókhim bátyám... S nem csak én tartom ezt felőle!...

JÓKHIM: Hát akkor meg az es bolond mind, aki még ezt tartja! ...Majd utóbb még villával mennétek nékie?!... *(bosszú csend után, kissé megenyhültebben)* ...Attól vagyon a baj, hogy megbomlott a világ rendje! ...attól, hogy itten eszi a tudómet ez a fene bűdösség! ...Attól, hogy vágod a fákat számlálatlanul! ...Attól indult meg itten a föld! ...attól fülünk bele a sártengerbe, a bűdösségbe, s ti még vajákost kiá'ttok?! Hát nem láttok a szemetektől, he?!

TOMAS: No, jó, hát maga mostan ideges... *(a bányász legyint rá)* ...Ami azt illeti, amióta bézárták a bányát állandóan ideges...

JÓKHIM: Mert felbosszantotok! Amaz csak mondja a buta meséit, te meg jössz itten, hogy vajákos meg mifene! ...Hát, hogy azután es esett, egész álló nyáron által, s odalett a gabona mindenfele, tán arról es ő tehet?! ...Hogy mostan meg hetek óta rajtunk ez a forróság, arról es ő tehet?!... *(a favágó zavartan néz rá)* ...Hát arról ki tehet, he?!

TOMAS: *(zavarában)* Hát... a... lyuk az égen, na!

JÓKHIM: No, és a lyukról az égen, arról ki tehet?!... Na?

TOMAS: Hagyjon már nékem békét, na!... Hát a Jóisten tudja azt!

JÓKHIM: No, hát, ha a Jóisten tudja, s nem te, akkor meg mér' mondd, hogy a Mojzes?!
TOMAS: Én nem mondom...

JÓKHIM: De 'szen most mondtad, éppen az imént!

TOMAS: Mit?
JÓKHIM: Hogy a Mojzes csinálta!

TOMAS: Az égre a lyukat?

JÓKHIM: Nem!

TOMAS: Hanem?... Az aszályt?

JÓKHIM? A suvadást!... Hogy a Mojzes csinálta!

TOMAS: De 'szen aztat mondom magam es!

JÓKHIM: De én meg nem aztat mondom!!

TOMAS: (végképpen megzavarodva) Hanem mit mond?

JÓKHIM: Semmit, hogy az Isten pofozna ki a világból, semmit se!

A favágó még mondana valamit, de aztán meggondolja magát, vállat von, tölt a poharába, és iszik. Ülnek szótlantul. Kint kocsizörgés, majd a szénégető hangja hallatszik be: „Hóóó!”, és a koci megáll. A bányász és a favágó, egymástól függetlenül, fancsali képet vág: „No már csak ez biányzott!”

MOJZES: (belép, kezében egy horpadtas fémvederrel, becsukja az ajtót, nézi egy darabig az üldögélőket) ...Hí, be' nagy a csöndesség itten!... (a másik kettő vasvillaszemekkel mered rá, az öreg meg visszabunyorít rájuk) ...Hát az Ancsura?... (a bányász int a fejével, hogy odaát van a bolt-részben) ...Aha... (kikiált) ...Ancsura!... Ancsura, hej!

ANCSURA HANGJA: Pakolok!... Mi kellenék?
MOJZES: Csak egy kis vizet vinnék a Csillagnak...
ANCSURA HANGJA: Hát vegyen!... Vedért is lel a pult alatt!...
MOJZES: (rápillant a kezében levő vederre, visszakialt) Vedrem az vagyon!... (mivel válasz nem jön, a pult mögé megy, és vizet enged a vederbe, közben pedig a két „né-mához” magyaráz) Nem bírja ezt már a ló se!... Szegény Csillag... csak zihál egyre... Lefele még csak-csak elvult... de mostan, felfele... Hát kell nékie, no... Ű se bírhat mindent... Pedig a szekér es üres immáron... (megtelik a veder) ...No, majd ihatik mostan!... (belelolykol a vízbe) ...Jó kis langyoskás, tán nem leszen baja tüle... (kimegy, onnan halljuk a bangját) ...No, Csillag, hé!... Csak lassacskán!... Hallod-é? ...no, jól vagyon, csak igyál!... (visszajön, megint megnézi magának a „né-mákat”) Csak ne vágiatok egymás szavába!... (azok rámerednek, ő meg visszabunyorít rájuk, majd leül egy másik asztalhoz, tömni kezdi a pipáját. Ancsura előnyomakodik a bűtő mellett)

ANCSURA HANGJA: Pakolok!... Mi kellenék?

MOJZES: Csak egy kis vizet vinnék a Csillagnak...

ANCSURA HANGJA: Hát vegyen!... Vedért is lel a pult alatt!...

MOJZES: (rápillant a kezében levő vederre, visszakialt) Vedrem az vagyon!... (mivel válasz nem jön, a pult mögé megy, és vizet enged a vederbe, közben pedig a két „né-mához” magyaráz) Nem bírja ezt már a ló se!... Szegény Csillag... csak zihál egyre... Lefele még csak-csak elvult... de mostan, felfele... Hát kell nékie, no... Ű se bírhat mindent... Pedig a szekér es üres immáron... (megtelik a veder) ...No, majd ihatik mostan!... (belelolykol a vízbe) ...Jó kis langyoskás, tán nem leszen baja tüle... (kimegy, onnan halljuk a bangját) ...No, Csillag, hé!... Csak lassacskán!... Hallod-é? ...no, jól vagyon, csak igyál!... (visszajön, megint megnézi magának a „né-mákat”) Csak ne vágiatok egymás szavába!... (azok rámerednek, ő meg visszabunyorít rájuk, majd leül egy másik asztalhoz, tömni kezdi a pipáját. Ancsura előnyomakodik a bűtő mellett)

ANCSURA: No, vitt-e vizet a Csillagnak?... (a szénégető jelentősegteljesen bólint) ...Na, mi vagyon itt?!... (a szénégető kérdőn néz rá) ...Elvitte a nyelvit a macska?... (a szénégető nemet int, Ancsura a másik kettőt is szemügyre veszi) Miféle ostobaság ez?!

MOJZES: (a másik kettőre bökve súgja) Ez mostan a módi!... (bunyorít rá)

ANCSURA: Megkukultak? (a szénégető tragikus arccal bólint, aztán pipára gyújt) ...No, ha így vagyon, több sört se bírnak kérni akkor!...

MOJZES: (megint súgva) Márpedig aztat nem állhatják soká! ...Már fogyóban vagyon nékik...

ANCSURA: Hát kend?

MOJZES: Én csak itten... *(megint tapogatja az ingét)* ...Izzadozom... *(bunyorít rá)*

ANCSURA: *(játékosan fenyegeti)* Ne hunyorogjon, Mojzes, ne hunyorogjon énreám, mert megfojtom!... *(a szénégető válasz gyanánt vállat von. Ancsura a pulthoz megy, és kitölti a pálinkát)* ...De csak akkor, ha nem jó megint a lovasokkal!...

MOJZES: *(bólint, megkapja a pálinkát)* ...Úgy es szóba jó...

ANCSURA: Hát ne hozza szóba!

MOJZES: Én nem es!... *(bunyorít)* Kend mán szóba hozta...

ANCSURA: *(a másik kettőhöz)* Na, mit ülnek, amint a kukák?!... *(azok ránéznek)*

MOJZES: Megütte őket a meleg!... *(bunyorít)*

ANCSURA: *(csak úgy a levegőbe)* Szégyellhetik magukat! ...Hát hová jutunk így, ha már maguk es veszekszenek?!...

MOJZES: *(folytatva az előző gondolatát)* ...mer' az mindenben kárt teszen... emberben, állatban egyaránt...

ANCSURA: *(mint fent)* Attól még nem kellenék egymásnak esni!

MOJZES: *(mint fent)* ...szegény Csillag es ...erőst nehezen viseli... Ámbátor nem veszekszik... *(bunyorít)* ...Odafönt es... a Locska forrásában... mán alig csorog a víz... *(bunyorog, de nem kap választ)* ...Hát mit igyon a lábasvad es? ...'Szen még a mardárnépnak is csak alig-éppen elegendő... *(nem kap választ, csak néznek rá sötéten)* ...Akkor meg hová leszünk immáron?... *(meglátja a sötét pillantásokat)* ...Jól vagyon, jól, no, nem kuvikkolok! ...Nem-nem... *(csönd, majd birtelen, mintha észbe kapna)* ...Hínye, a teremtésit!

ANCSURA: *(nyugodtan)* Mi baja?...

MOJZES: *(izgalomban)* Hogy evvel meg nem gondoltam eleddig!

ANCSURA: *(mint előbb)* ...Mivel, Mojzes, mivel?

MOJZES: Hogy ebben járnak!... *(mind ránéznek)* ...Ebben mesterkednek hát!...

TOMAS: *(rosszat sejtve)* ...a ...lovasok?...

MOJZES: *(rábólint)* ...Hogy ezt fundálták ki!...

JÓKHIM: Micsodát?...

MOJZES: Hogy elveszik a vizünket, aztat!... *(mind elhűlnek az ötlettől)* ...Bizony, hogy!... *(győzködi őket)* A tavaszon küldöttek reánk fölösen, mostan meg... elveszik! ...Elapasztják! ...Hogy evvel nem gondoltam! ...A бүdös fattyai, hát így veszejténének el bennünköt!...

TOMAS: *(csöndesen)* Hagyja már abba, Mojzes bácsi, mert bérepsztem a fejit...

MOJZES: *(kissé túlzott rémülettel)* Bűütnéd a fejemet?! ...S mért?

TOMAS: Mert mind csak huhúkol! ...Álló napon által! ...Hát ki bírná azt hallgatni!?

MOJZES: Jól vagyon, na!... Nem kuvikkolok! ...De azért a fejemet mégse üssed bé... 'Szen én csak azon töprenkedem, hogy...

TOMAS: *(megdübödik)* Magában töprenkedjék!

JÓKHIM: Jól, vagyon, Tomas, hagyjad el!...

TOMAS: De amikor mind csak...

JÓKHIM: *(emeli a hangját)* Hadd el, mondom!... *(a szénégetőhöz)* Te meg, Mojzes? ne idegöljed!

MOJZES: *(rábunyorít)* Nem én! ...nem-nem... *(magában)* Csak aztat akarnám kitanálni, hogyan es foghatnánk ki rajtok! ...Hogy módot lelhetnénk abban, ha...

TOMAS: *(kirobban)* De az istenfáját magának, hát én hitemre mondom, hogy... *(felugrik)*

JÓKHIM: *(visszafogja)* Nyughassál immár!...

TOMAS: Hagyjon mostan, Jókhim bátyám, mert... *(kitépi magát a kezéből)*

ANCSURA: *(rácsattan)* Leülsz te!... *(a favágó bután ránéz, aztán mérgesen leül)* ...S ne csapkodjál! ...Otthon csapkodjál! ...Hát hogy' jössz te ahhoz... *(látva, hogy a favágó megjubászodott)* ...Nézzenek oda!...

MOJZES: *(kis csend után nekibátorodva a favágóhoz)* ...Nézzed, fiam...

TOMAS: *(ültében dübögve)* Nem vagyok a maga fia!...

MOJZES: Nem vagy, no, hát nem vagy...

TOMAS: *(mint fent)* Nem es! ...No még csak az kellenék!...

MOJZES: Csak aztat mondom, fiam...

TOMAS: *(megint kezd felfortyanni)* ...De ne mondja!! ...A hétszentségit, ne mondja!...

MOJZES: *(sértődötten)* Akkor nem mondom hát!

TOMAS: *(már megint düböd)* De ne mondja, hogy nem mondja! 'Szen egyre csak hajtja, mind csak mondja!...

MOJZES: *(a többieket hívva tanúnak)* 'Szen most mondtam, hogy nem mondom!... *(rájuk néz, Ancsura a bányászra, az meg széttárja a kezét. A szénégető meg bólogat magában)*

ANCSURA: *(kis csönd után)* Megihatta már a Csillag a vizet!...

MOJZES: *(megérti a célzást)* Menek immár, menek, no!... *(felszedelőzködik, indul kifelé, de még morog magában)* ...Pedig ebben mesterkednek... mi másban? Csakis ebben járnak... *(a favágó felugrik, felkapja a székét, hogy odaüssön az öregre)*

ANCSURA: Tomas, te!!! *(a bányász elkapja a favágó kezét, fogja, az meg lassan leereszti a székét)*

MOJZES: *(áll, néz, eszébe sem jutott védekezni, majd szinte csodálkozva végigméri a favágót, megcsóválja a fejét, és lassan kimegy. A bányász elereszti a favágó kezét, leül, kitölti a sörét, és iszik. Ancsura a pulthoz megy, tölt egy pohár pálinkát. A favágó még mindig megütődve áll, nem is igen érti mi történt, zavartan néz hol a bányászra, hol Ancsurára, hol meg a székre a kezében.)*

ANCSURA: *(leteszi a pálinkát az asztalra, a favágóhoz)* Ezt mostan megiszod, s aztán eltakarodol haza, megértetted!?!... *(kiveszi a székét a favágó kezéből, leteszi és lenyomja rá a még mindig ámuló férfit)* ...Hazamégy... békességgel!... *(megnyomja a favágó fejét a pohár felé, és visszamegy a pulthoz, újabb pohár pálinkát tölt, de leteszi a pult-ra, és nézi a favágót)*

TOMAS: *(lassan felemeli a poharát, megemeli mindkettejük felé, majd zavartan)* Én... én nem es tudom... nem es tudom... *(amazok csak bólintanak)* ...Bocsánat...

ANCSURA: *(megbocsátóan bólint)* Elvette az eszedet a hőség...

TOMAS: *(megissza a pálinkáját, leteszi a poharat)* ...Hát... el. *(A bányászra néz, az széttárja a kezét, amit szintén lehet megbocsátásnak venni)* ...Nos akkor... *(feláll, helyre teszi a székét)* ...akkor én, most...

ANCSURA: Aztán hazamenj ám!... *(a favágó bólint)*

JÓKHIM: A fészert meg még bé kell fejeznünk...

TOMAS: *(örül, hogy már másról van szó)* Béfejezzük!... Persze hogy...

JÓKHIM: *(bólint)* Majd még megbeszéljük, mikor...

TOMAS: Igen... *(elindul kifelé az ajtónál visszafordul, megböki a sapkája helyét fejénél)*
 ...No, Isten áldja!... *(kimegy)*

ANCSURA: *(még egy pobár pálinkát tölt, aztán a két pobárral odaül a bányász mellé)*

JÓKHIM: *(ránéz a pobarakra)* Sok leszén... *(Ancsura bólint)* ...Meleg vagyón...
 ANCSURA: Csak igya meg!...

JÓKHIM: *(az ajtó felé bök)* Nékie se hiányzott már...
 ANCSURA: *(vállat von)* Még képes lett volna, s utánaamegy... Így meg: melyik erre
 – melyik arra...
 JÓKHIM: *(bólint)* Bölcsen van...
 ANCSURA: No!... Rám es reám fér! *(iszik)*

JÓKHIM: *(szintén megemeli a pobarat, iszik ő is)* Mi az istennyila ütött beléjük?...
 ANCSURA: Hát mi?... *(csönd)* ...Csak ha már mink es esszük egymást...
 JÓKHIM: *(maga sem hiszi)* Tán tényleg a meleg teszi...
 ANCSURA: Egy fenéket!... 'Szen amikor meg esett – azétt!... Mostan meg meleg va-
 gyón, hát – azétt!... *(legyint)* ...Bolond itt má' mindenki!... Nem jól vagyón ez így.
 JÓKHIM: *(kis csönd után)* Nem... nem jól vagyón... *(Ancsura az üres pobarakkal a pult-
 hoz ballag)* ...Tán még es a lovasok miatt lenne...
 ANCSURA: Óh, Isten az égben, hát valami ragály ez itten?!

JÓKHIM: Nem, nem!... Nem kuvikkolok!... *(megissza a maradék sörét, készülődik)*
 ANCSURA: Ó, az Isten megáldja, meg ne sértődjék mostan még maga es!
 JÓKHIM: *(sértődötten)* Én-e?... *(legyint)*

ANCSURA: Hát az eszem áll meg!... Az egyik bolond, a másik a széket emelgeti,
 a harmadik meg... Áh!... Az Isten se igazodhatik el magukon!... *(marasztalólag)*
 Inkább a leányárol meséljen még!

JÓKHIM: *(kissé elgondolkodik, majd Ancsurára bámul)* ...Jó... megint... úgy írta, két hét
 múltán... Addigra a fészert es béfejezzük... *(biccent egy köszönésfélét es kimegy)*

ANCSURA: *(bosszan néz utána, érzi, hogy megbántotta)* ...Lovasok!!! *(lecsapja a mosoga-
 tórongyot, es haragosan maga elé bámul. Sötét)*

IV. KÉP

Ugyanott két hét múlva, késő délután. A forróság még mindig tart. Manchester, a szerelő, a kocsmá sarkában szereli a nyerőautomatát. Piros rövidnadrágban, edzőcipőben van, szintén piros pólóján „Beckham” felírat es a 7-es szám virít, egészében olyan, mintha most lépett volna le a focipályárol. A helyiségben szerteszet bevernek a különböző csomagolóanyagok, óriási a rendtelenség. Egy félreeső asztalnál a szénégető szokott rubájában ül, előtte egy pobárka pálinka. A szintén nyáriasan öltözött Marinkával beszélget. Odakintről láncfűrész zaja es kopácsolás hallatszik, időnként a bányász vagy a favágó hangja: „No, most! Nyomja, Jókbim bátyám, nyomja!” stb. Idebent viszont néha a szerelő mordul egyet-egyét: „A robaat anyádat, hogy nem bírsz már rákapni!”, „Hogy ki a fasz találta ezt így ki!”, „Na végre, bazdmeg!” stb.

MOJZES: *(a kinti hangokra)* Nem irigelem úköt ebben a forróságban...

MARINKA: Már nagyon be akarták fejezni... Itt az ősz, jönnek az esők, nem maradhat el a fészér...

MOJZES: Ősz!... Nyárnak es beillenék, derekasnak! ...Az esők meg nem jönnek, hiába imádkozunk érte... Pusztulat ez itten!

MARINKA: Nagyon megkeseredett, Mojzes bácsi, mióta nem láttam...

MOJZES: *(bólint)* Erössen... Mióta a Csillag itthagyt... a lovam, tudod...

MARINKA: Tudom... *(kis csend)* ...Nagyon öreg volt már...

MOJZES: Bírhatta volna még... Csak ez a fertelem hőség... még itten itattam meg utóljára... úgy két hete tán... megálltunk itten visszafele menet, ...mer' igen zihált, fújtatott szegény ...hát vittem nékie egy vedér vizet... de nem hideget ám! arra es vigyáztam, s mondtam nékie lassacskán igya... Hát attul nem lehetett!... *(maga sem érti még mindig az esetet, hallgat, de mert Marinka nézi, hát folytatja)* ...Aztán megindultunk felfele, mer'... *(elharapja)* ...egyszóval, a Bakhátnak felfele mán igen nehezen húzott, ...le es szállottam a szekérrül, hadd lenne könnyebb nékie, de mán alig-alig bírta az üres szekeret es... Lemenne, a Horpadtas tetejéhez könnyebbsége lett, s mikoron hazaértünk, kifogtam, s mán indultam es a Locska forrásához vízért, hadd langyosodjon nékie... de mire megtértem a vízzel... hát... *(egy könnyecseptet töröl ki a szeme sarkából)* ...csak ottan volt már... lefeküdvé... *(szírog, hunyorog, hallgatnak, a lány egyszer csak megfogja az öreg kezét az asztalon. Az öreg ránéz, könnyes a szeme, bólogat, hunyorog, mosolyogni próbál a lányra)*

MANCHASTER: *(felmordul)* Basszameg!... *(rázogatja a kezét, mintha megrázta volna az áram. Aztán leül a földre, kifújja magát, nézi az öreget)* ...Megdöglött a lova, fater?

MOJZES: *(lassan rátekint, merőn nézi egy ideig, majd csendesesen)* Nem.

MANCHASTER: De, figyeljen, az előbb meg azt mondta!

MOJZES: *(ingatja a fejét)* Nem.

MANCHASTER: Hát dehogynem! ...Azt mondta, figyeljen, hogy le volt feküdvé...

MOJZES: Azt.

MANCHASTER: *(röhögsélve)* Hát akkor meg megdöglött!

MOJZES: Nem

MANCHASTER: *(végeképpen nem érti)* Hát akkor?

MOJZES: *(nyomatékkal)* Elpusztult...

MANCHASTER: *(újra röhögsélve)* Hát aztán, nem mindegy?

MOJZES: Nem.

MANCHASTER: Na jól van, hát értem!... *(a szénégető bólint, hogy rendben van)* ...Hanem, figyeljen! ...lenne egy ajánlatom, fater!... *(az öreg újra felnéz)* ...Adja nekem oda a bőrét... Jó áron eladom!... Figyeljen!... Felesbe, na?!...

MOJZES: *(hosszan merően nézi)* ...Nem.

MANCHASTER: Na, fater!... Figyeljen!... Jól járunk mind a ketten!... *(a szénégető ingatja a fejét)* ...De mért nem, na?!

MOJZES: Mer' nem lehetséges, azért.

MANCHASTER: Nem lehet? Figyeljen! Mit nem lehet?

MOJZES: Odaadni a bőrit.

MANCHASTER: Na már miér' ne lehetne?

MOJZES: Mert benne vagy a ló.

MANCHASTER: *(elbűlve)* Hát nem nyúzta meg?!

MOJZES: Nem.

MANCHASTER: Azistenit! ...Figyeljen, fater, hát ez nagy hülyeség volt!... *(a szénégető vállat von)* ...Hát figyeljen, hát tudja maga, hogy milyen jó ára van a lóbőrnek?!

MOJZES: Tudom.

MANCHASTER: Hát akkor meg? ...Figyeljen már, fater, akkor meg mér' nem nyúzza meg?

MOJZES: Mer' az ember nem nyúzza meg a barátját, csak azétt.

MANCHASTER: Ez hülyeség, fater, figyeljen, ez egy marhaság!... *(a szénégető bőlint, majd elfordul tőle)* ...még ilyen faszságot... *(ingátja a fejét, majd újra a munkájához lát)*

MOJZES: *(kis szünet után újra a lányhoz)* A Tanúfához temettem, a Locska vize közelebe. ...Ámbár a Locska es csak erőlködik mostan, ebben az irgalmatlan szárazságban... *(hallgatnak)*

MANCHASTER: Na!... *(bekapcsolja a gépet, az rögtön villogni kezd, szörnyű hangokat hallat jó hangosan, szinte uralkodni kezd a helyiségben. A szerelő nézi, majd Marinkához)* ...Figyelj, szóljal má' a tulajnőnek, hogy gyöjjon, azt' vegye át!... *(Marinka kinyomakodik a bútó mellett, a gép tovább villog-harsog, a szerelő meg újra a szénégetőhöz fordul)* És nem akar másik lovat, fater, figyeljen, nem akar?... *(a szénégető nemet int)* Pedig jó áron tudnék, figyeljen, no, komolyan! ...Aszisi átverem?... Nem verem át, figyeljen... *(az öreg legyint rá)* ...Hát akkor meg?! ...Figyeljen, no, ide is hozom magának, fater... Azt', ha nem kell – hát nem kell! ...Na?! ...Jó boltot csinál, figyeljen... *(a szénégető nemet integet)*

MARINKA: *(visszanyomakodik a bútónél)* Mindjárt jön...

MANCHASTER: *(még mindig a szénégetőt győzködi)* Na! Figyeljen a Manchesterben megbízhat!

MARINKA: Hogy... micsodában?

MANCHASTER: Manchesterben... Figyelj, énbennem, na!

MARINKA: Maga Manchester?

MANCHASTER: Ja!...

MARINKA: De hiszen Manchester az egy város, Angliában!... *(elfojtja a nevetését)*

MANCHASTER: Az nem az... Figyelj!... A Manchester United, az egy focicsapat. ...a legkirályabb a világon, figyelj!... És a Beckham meg a legkirályabb! ...figyelj!

MARINKA: *(már nem állja meg nevetés nélkül)* És magát úgy hívják, hogy Manchester United?

MANCHASTER: Még nem! Figyelj! Még csak úgy hogy Manchester B. Gáspár... Egyelőre csak ezt engedélyezték, mer' az M egyezik az eredetivel, figyelj, a többi meg nem, tudod? ...De már be vannak a papírok adva a többire is, tudod? Szóval, figyelj, nemsoká' meglesz a United is!

MARINKA: És hogy' hívták azelőtt?

MANCHASTER: Menyhárt B. Gáspár...

MARINKA: És a bé?

MANCHASTER: Az Boldizsár, de azt sohase' használtam, tudod?

MARINKA: *(elgondolkodik)* Éppen, mint a Háromkirályok...

MANCHASTER: Azt nem t'om kik, figyelj, de nem királyok! Mer' mondom, figyelj, a királyok, az a Manchester United meg a Beckham, tudod, az a főkirály! *(Marinka meg az öreg úgy néznek rá, mint aki bolondot lát)*

ANCSURA: *(benyomakodik a bútó mellett)* No, hadd lássam csak, milyen!

MANCHASTER: *(már tolja is az orra alá a papírokat)* Itten írja nekem alá, csókolom, azt' már itt se vagytok!

ANCSURA: De hadd lám elébb, milyen s hogyan...

MANCHASTER: Jajj, csokolom, nézegetheti még eleget, figyeljen, nekem meg mennem kell, le vagyok csekkolva még Monosba is... Írja már, azt' hagy' menjek!

ANCSURA: De 'szen még békapcsolni se tudom...

MANCHASTER: Be van kapcsolva, csokolom, a többire meg rájön! ...Írja már, ne kelljen estig szarozni, mondom, hogy csekkolva vagyok még, figyeljen... *(egyre tojja elé a papírokat)*

ANCSURA: Haj, de erőszakos ember! *(aláírja a papírokat, a szerelő letép egy példányt, leteszi az asztalra, és már siet is kifelé a szerszámosládájával. Közben még a szénégetőhöz)* Na, fater, figyeljen, hozom a lovat, jó?!

MOJZES: Ne hozdad!

MANCHASTER: Maga tudja, fater! Na viszlát! *(kimegy, kocsiajtó nyílik, majd csapódik)*

ANCSURA: *(most ocsúdik csak)* Hé!... *(utánamegy az ajtóig, közben az autó motorját már beindította a szerelő)* Hé!... Hát a papírdoboz meg a nájljon meg a többi? Avval mi lesz en!?

MANCHASTER HANGJA: Az a cég ajándéka, csokolom!

ANCSURA: Na, de?!... *(az autó elindul, gyorsan távolodik, Ancsura elképedve bámul vissza az ajtóból a „csataterre”)* Hát ezt jól itten hagyta nekem a nyakamon...

MARINKA: Majd én segíték, Ancsur néni!...

ANCSURA: Hadd el, szentem, majd elbírok véle holnap. *(Leül)* Mára már elég volt... Apádék es béfejezik mindjárt... Setétedik es hamarosan... csak már nem akarnák holnapra hagyni a végit... Inkább vakoskodnak!... *(feláll, fáradtan kifelé nyomakodik a hűtőnél)* ...Hanem kínáljad má' meg a Mojzest, mer' elfogyott a fenyővíze... s olyankor izzadós meg hunyorog... *(eltűnik a hűtőnél)*

MARINKA: *(tölt egy pohárkával leteszi az öreg elé, az meg köszönetet bólint)* ...Mesélhetne nekem, Mojzes bácsi... *(az öreg ránéz)* ...úgy, mint régen, ...tudja!... *(az öreg a poharával babrál, nem néz a lányra)* ...No!... Meséljen, jó?!

MOJZES: *(hosszú szünet után)* Nemigen vagyon mirül...

MARINKA: *(erőlteti)* Ó dehogyis nem! ...Magánál az mindig akad!...

MOJZES: Hát... mostan immár nem akad...

MARINKA: Hát no!... Mondjuk... Mondjuk a Fricska manóról... az erdőcsőszről, tudja! ...azt mindig nagyon szerettem... Na mondja már mi van velem!...

MOJZES: *(nem szándékozik mesélni, inkább lezárná ezt a dolgot)* No, hát a Fricska... az elköltözött.

MARINKA: *(erre nem számított, nem a mesére kérdez, hanem a valóságra, hogy hogyan lehet az öregnek a meséből kifogynia)* Igen?

MOJZES: *(bólint)* Igen... Fogta magát, s útnak eredett... *(ezzel be is fejezte a mesét)*

MARINKA: *(mint fent)* Hát az meg hogy' lehet?

MOJZES: *(vállat von)* Csak úgy... eccerűen...

MARINKA: De... mért?

MOJZES: A Tanúfa miatt... mer' abban volt lakása...

MARINKA: És?

MOJZES: És... kiszáradott...

MARINKA: A Tanúfa? ...kiszáradt?... *(az öreg bólint)* ...De hiszen a tavaszon még, mikor itthon voltam, úgy mondta, hogy...

MOJZES: Akkor még hajtott... még a földindulást es kibírta... Csakhogy megjött ez a forráság...

MARINKA: (szinte „menekül” bele a mesébe most már) S nem keresett magának a Fricska új lakást?... Mért?

MOJZES: Ű a tudója... Sok fát kivágtak... Túlságosan sokat... meg aztán...

MARINKA: Meg aztán?...

MOJZES: Bűdös es lett itten... A Szürke Herceget megfosztották minden méltóságátul... orrfacsarón bűzös rongyokat kapott a szép ködpalást helyibe... azokat teregeti immár hajnalonta... Ettül betegedhetett meg a Tanúfa. ...elbarnultak a hajtásai, összecsavarodtak... Halódani kezdett... A Szélkirály meg ráeriszttette a virgonc kölkeit, mer' azokat immáron nem zabolázhatták a többi fák... cibálták es istentelenül...

MARINKA: De hogy' tehette ezt a Szélkirály?!... Éppen ő?

MOJZES: (egyre jobban belemelegszik a mesébe) Mer ezek összeszövetkeztek, tudod... a Szélkirály, az Esőkirály, a Napkirály s még a Földszellem es... S mikoron a Szélkirály kölykei kicibálódtták magukat, akkor az Esőkirály kezdette gyötreni... Bévonta az eget mind a felhőivel, áztatta, korhasztotta, nem volt nyugovása... Végül gyütt a Napkirály szikkasztotta, szárétotta...

MARINKA: S a földtől sem kaphatott vizet?

MOJZES: Mer' az es velők vót, ...a Földszellem, ahogy mondám... Elsőbb reánk suvasztotta volt a Koronás hegy alját, utóbb meg eleriszttette minden nedvességit fel a Napkirályhoz...

MARINKA: És Csacsogó, a Forrástündér tūrte ezt?

MOJZES: Vót annak es baja fölössen, szegény fejinek! ...Az Esőkirály támasztotta áradat ...az, mint a bolond rohanvást ment végig a Locska medribé', es sokat elmosott az udvartartásából... No szídták es a Csacsogót, hogy elveszejttette a Színpompásak népit, mindenek útet okolták... Pedig mit sem tehetett ű arrul... Meg hogy a suvadás es bétemette űköt, ...mán amit nem mosott el az áradat... Küldözgtette es mind a hírnökeit a Csacsogó, kutattak a Zümmögők naphosszat, de mán a Színpompásak népit fel nem lelhatték a tenger sár alatt... A Napkirály meg utóbb elverte a Zümmögőket es, csupán néhány maradt a hűségesebbjibül a Csacsogó szolgálatában, a Locska forrásánál... Hát szegény Csacsogó meg oly igen elbúsult ezen, hogy alig-alig gyött elő... Nem tudott hát gondolni az öreg Tanúfával se... Az kiszáradott, a Fricska meg... elköltözött. (Marinka csak hallgat, az öreg meg egy kis szünet után kérés nélkül is folytatja) A vén Parázs Apóval üldögéltem éppen, amikor gyött elbúcsúzni... Azt mondotta, hogy útet még a Jóisten tanétota ki facsósznak, de mán itten nincsen dolga többé... aztán csak a fejibe csapta a makksapkáját, amint szokása volt, s nekiindult a hágónak... A Mancsos, az Agyaras meg az Aggancsos mentek utánna... a kicsike lábak neszezése es elmúltott immár... Csivit népe es készülődik, ámbár űk mindég elmennek... csak ki tudja azt, hogy visszajőnek-é... Kőszáli Űr se körözget mán a Koronás felett... hát egyedül maradtunk a vén Parázs Apóval...

MARINKA: (szinte csak magának) De Parázs Apó hűséges... Ű ki fog tartani...

MOJZES: (bólint) Amíg még bír... Még rágicsálja az ágakat, s hunyurog a pisla szemivel, mikor esténként együtt üddögélünk a halottas csöndben... de... tudjuk aztat mindketten, nem sok rágnivalója maradtott immár... Nincsen mán a Csillag sem...

magam meg nem bírom a rönköt... Kérte túlem, költöztetném által a Tanúfába, a Fricska odvába... *(komolyan elgondolkodik a lehetőségen)*

MARINKA: És?...

MOJZES: *(nem mond sem igent sem nemet)* ...Vagyon igazsága benne... *(a lány élénkebben kezdi figyelni az öreget)* ...Az öreg Tanúfa csak szárad... ágait megszürkíti majd az eső... gallyait megtördelik a szélfiak... kérgit kikezdi, lehántja a forróság... Ha meg... a Parázs Apó rágicsálná hamuvá... mindkettejük elmúlása méltóságos lenne... nem igaz?

MARINKA: *(elgondolkodva)* ...De... talán...

MOJZES: Akkor aztán jöhetnek a Lovasok... nem leszen mit pusztítsanak...

MARINKA: *(elgondolkodva)* Apám is egyre többet emlegeti őket... Miféle népek, Mojzes bácsi?

MOJZES: Népek? ...Nemigen hinném, hogy „népek” lennének... sehonnan se jönnek... s béjárnak mindent... mintha valami... újmódi Világügvelők lennének... csakhogy éppenséggel ezek rosszban járnak... bajhozók...

MARINKA: Apám azt mondja, tán ezeket is csak kitalálta...

MOJZES: Ők úgy hiszik, bolonddó lettem... nem szeretnek immár...

MARINKA: Dehogynem!...

MOJZES: Nem-nem... érzem én aztat... s tudom es... két hete éppen, ez a Tomaszgyerek, mán a széket es reám emelte... Pedig én nem tettem ellene... *(szünet)* ...csak éppenséggel nem állhatják, ha a Lovasokat emlegetem... egyőjük se...

MARINKA: *(hirtelen ötlettel feláll, a hűtő mellett hátraszól)* Ancsura néni!... Ancsura néni!

ANCSURA HANGJA: Mi kellenék, szentem?

MARINKA: Van gyertyája, Ancsura néni?

ANCSURA HANGJA: *(kicsit értetlenül)* De 'szen gyújthatsz lámpát...

MARINKA: De én most gyertyát szeretnék...

ANCSURA HANGJA: Hát vagyon éppen, ha az kellenék... Adom mindjárt, várjál csak!... *(ballasztzik a kotorászása a boltrészben, majd kinyújt néhány szál gyertyát a hűtő mellett)* ...Tessék, szentem...

MARINKA: Köszönöm... *(átveszi a gyertyákat, poharat vesz le a pultról, meggyújt egy gyertyát, beállítja, és az asztalra teszi. A reklámbűtő fénye, a játékautomata villogása és a gyertyafény együttesen igen ellentmondásos hangulatot eredményez)*

MOJZES: *(csöndesen nézi a gyertyafényt)* ...a Csillagért?...

MARINKA: A Csillagért... meg... a Tanúfáért... Fricskáért... *(az apja mozdulatával körbemutatva jelzi: magukért, mindenért. Mojzes bólogat, hogy érti. Hallgatnak, nézik a gyertyafényt)*

ANCSURA: *(benyomakodik a hűtő mellett)* ...Hínye, micsoda temetői világot teremtettél ide!... S aztán mivégre?

MARINKA: Hát... *(Mojzes ráteszi a kezét a lányéra)* ...Csak... meghittebb így...

ANCSURA: *(nemigen érti, de bólint)* Az más... De mostan nem lehet búsongani!... Ünnepelni kell!... Készen lett a fészker, megújult a kocsmá, teljességgel!... *(hátul mozgolódás hallatszik, Ancsura átszól)* No csak jöjjenek szaporábban!

TOMAS HANGJA: Megyünk, megyünk, ne sürgessen már!... Öltözködünk...

ANCSURA: No, csak mint a katonáéknál, akkor!

JÓKHIM HANGJA: Nem mehetünk koszos, forgácsos ruhában!...

ANCSURA: *(pálinkát töltöget, az asztalhoz viszi, közben átszól)* Egy láda sört es hozzá! által, Tomas!... Hallod-e?

TOMAS HANGJA: Viszem máris!...

MARINKA: *(mikor megkapná a maga pálinkáját)* Jajj, én nem kérek...

ANCSURA: *(még nem tette le a poharat)* Nincsen apelláta, mostan ünnepelelünk szentem!...

MARINKA: *(gyorsan)* De most nekem... *(elharapja a mondatot)* nem kívánom... tudja, hányingerem lesz tőle...

ANCSURA: *(értő szemmel végigméri, bólint)* ...Értem... De egy kis sört azt szabad, ugye?

MARINKA: Egy kicsit csak...

ANCSURA: *(kiszól)* No, Tomas, hát hozd szá' azt a sört!

TOMAS HANGJA: Viszem immár, viszem!... *(morog, de kihallatszik)* Hát nem hagy már élni a sürgetésivel!

ANCSURA: *(indul a pulthoz a söröspoharakért, kiszól)* Kezed járjon, ne a szád! Nézzenek oda!

JÓKHIM: *(előnyomakodva)* Megyünk, már, megyünk!... *(visszanyúl a bútó mellett)* No, nyújtsd csak!... *(Tomas nyújtja a sörösrékeszt, a bányász húzza)* A fene ebbe a böhömbe!... *(leteszi a bútó mellé, a favágó is átnyomakodik)* ...Borzasztó ez itten!...

TOMAS: *(a sörre)* De igen meleg...

ANCSURA: Hát odaát a boltban nincsen hűtőm...

JÓKHIM: *(a favágóhoz)* Akkor rakjuk hát!... *(a reklámbútóra)* ...Ebben hamar meghűl...

ANCSURA: Abba nem!... Az a coláé!

TOMAS: *(értetlenül mosolyog)* Tán csak nem savanyítják meg egymást?!... *(nyitja a bútót)*

ANCSURA: *(odalép, becsukja)* Nem lehet, na! 'Szen mondom!... *(a másik kettő bámul rá)* ...Nem engedi a Cég!... Csak az ő árujuk lehet benne!... Ha kijőne az el-lenőrjük...

TOMAS: *(elképedve)* Ide???

ANCSURA: Akár!... Ez a szabály az egész világon!... Mindenütt bé kell tartani!

TOMAS: *(a bányászhoz)* No, én biz'isten kihajintánám!

JÓKHIM: A hűtőt?

TOMAS: *(bólint)* Aztat es!... *(ballag a helyére)* ...Itten pöffeszkedik, haszontalanul...

JÓKHIM: *(széttárja a kezét)* Hát akkor, megigyuk melegen...

TOMAS: Melegen-e?... Egy nyavalyás szabályzat miatt?... *(a bányász nem reagál, az asztalhoz ül, nézi ő is a gyertyafényt)* ...Maga tudja...

ANCSURA: *(felnyit néhány üveggel, leteszi az asztalra, majd megemeli a pálinkáspoharat)* ...Nohát... én nem vagyok egy jó beszélő...

TOMAS: *(viccelne)* Nem-e?!... *(leintik, hogy hallgasson, a favágó „visszavonó” gesztust tesz)*

ANCSURA: *(folytatja)* ...egyszóval, csak annyit vagyok mondandó, hogy... illendően megköszönöm a segedelmet, Jókhim bácsi, ...és teneked es, te semmirekellő... és ahogyan tehetségem engedi, meg es fogom hálálni... *(a favágó megint belekotyogna, de látva, hogy mindenki poharat emel, nem szól)* ...Isten adja egészségükre!... *(isznak, Marinka csak igen óvatosan kortyol a söréből)*

TOMAS: *(a szénégetőhöz)* ...Most immár a kend kalyibálya jó a sorra, Mojzes bácsi!...
(a szénégető csak legyint, hogy ráér) ...Már, ha Jókhim bátyám eljő pallérnak!

JÓKHIM: *(bólint)* Megcsináljuk!...

MOJZES: Megleszek én már abban a gunyhóban es...

ANCSURA: Ugyan, ne számázkodjék kend!... Már mért lenne?...

MOJZES: Erre a kis üdőre immár...

ANCSURA: Még miket nem mond!...

MOJZES: *(bólint)* Jőnek mán érettem, tudom...

ANCSURA: Haj, Istenem, ne beszéljen már!... No csak nézze meg majd holnap, napvilágnál, hogy mit csináltak itten ezek ketten!... Majd kedvet kap, tudom! ...'szen valóságos csudapalota lett immár!... *(hirtelen a bányászhoz és a fuvágóhoz fordul)* ...A tavaszon folytathatnánk! ...Kibővíthetnénk!... Na?... *(a másik kettő nemigen érti, mit akar)* ...Csinálhatnánk egy olyan... panziófélit, nem-e?

TOMAS: *(éppen, mint az ellenőrök ballatán)* Ide???

ANCSURA: Hát mért olyan hihetetlen az?... Csinálhatnánk a tetőtérbe szobákat es...
Itten lent meg... sok ilyen hűtőt tartanék... meg automatákat...

JÓKHIM: S mink meg akkor bé sem férnénk tőlük...

ANCSURA: *(legyint)* Ne aggodalmaskodjék! ...előre kell néznünk!...

JÓKHIM: 'Szen éppenséggel azt teszem...

ANCSURA: *(meg se hallja a megjegyzést, már tervez)* ...A boltot kitenném a fészerbe ...illendő móddal persze, ...s ez az egész lenne az étterem...

TOMAS: S ugyan ki szállna ide?

ANCSURA: Hát... külföldiek, no... jőnek majd meglásd! ...sízni például... az mostan divatos... leszen sípálya... a Horpadtasban, ott leszen a sípálya... felvonóval, minden... *(a szénégetőhöz)* Kend leszen a felvonós!...

MOJZES: Má', hogy én-e?

ANCSURA: Kend, no igen! ...Egyszer csak fel köll hagyjon a szénégetéssel, nem-e?
(a szénégető bólint) No... hát mihez akar kezdeni?

MOJZES: *(vállat von)* ...Valami majd leszen...

ANCSURA: Ó, ugyan má'! ...'szen erdő es már csak a Horpadtas két oldalában vagyon, a Bakháton, ide a faluig... *(a bányászhoz is)* ...Aztat meg meg lehetne őrizni... Csak belé kellenék vágnunk egyszer!...

JÓKHIM: Igen-igen sok pénz kellenék ahhoz... Sok fa, bútorzat, miegymás...

ANCSURA: *(legyint)* Avval majd én gondolok!... Vehetek fel hitelt es... meg lehet pályázni... mostanság má' mindenre lehet pályázni... Csak össze köllenék fognunk... egy társaságba! ...Mer' annak adnának...

TOMAS: *(eddig csak tekintgetett egyikről a másikra, most a bányászhoz)* ...Hát... nem t'om... Végül es... lehetne tán... *(a bányász nem válaszol)* ...Lehetne munkája... megcsinálni... s még azután es...

MOJZES: Te meg még kivághatnád a maradék erdőt es...

TOMAS: *(megsértődik)* Kend es vágja!

MOJZES: *(bólint)* Vágom.

TOMAS: No, hát akkor meg?...

MOJZES: Vágom... S nem irtom, amiként te...

TOMAS: Ez a cég így vágatja, na!... Hát ottan dolgozom, hát mit csináljak, na!

ANCSURA: *(visszaterelve a szót, a bányászhoz)* ...No!... Tudom, Istenem, nem sírná vissza a bányát!...

JÓKHIM: Meglehet... csak, hát... az a sok pénz... Hát mibül?...

ANCSURA: De 'szen mondam! ...hitelbül... *(Marinkához)* ...hát nem igaz-e, szentem? ...Ahogyan azt odaát teszik...

MARINKA: *(nem igazán tetszik neki az egész, de ellent sem akar mondani)* ...„odaát”...

ANCSURA: *(újra a bányászhoz)* No, hát hallja?!... *(a favágóhoz)* ...Hát még ő es azt mondja!... *(a pulthoz megy, az automata papírajai között turkál)* ...Holnap fel es hívom azt a... na hogyan es híjják...

MARINKA: Manchester...

ANCSURA: Micsoda?

MARINKA: Manchester Gáspár... ez a neve neki...

ANCSURA: Igen?...

MARINKA: Igen... Nemsokára Manchester United...

ANCSURA: No, nem baj... Holnap fel es hívom!... Bizonyosan tud valami tanácsot, hogy ha alakítanánk egy társaságot, ...hogya s mint kell tenni... meg, hogy bévegyük-é... A többi meg má' mirajtunk múlik!... Hát nem igaz?

MOJZES: *(bosszabb csönd után, ami nem a teljes egyetértés jele volt)* Meg a Lovasokon es...

TOMAS: *(hirtelen mérgesen)* Tudtam!!

MOJZES: Na jól van immár! ...ha tudtad...

TOMAS: Nem bír maga másról beszélni?! ...Itten komoly dolgokról vagyon a szó! ...Hát mit huhúkol belé?!

MOJZES: Úgy hittem, megkérdeztek...

TOMAS: Ne hozzon ki a sodrombul megint!... *(segítséggérően néz a többiekre)* ...Ha mind csak ezt mondja?!...

MOJZES: Mi bajod vagyon?! Tik csak töprenkedjete a magatok dolgán, aztat én nem tudom... Hát törődjék ki-ki a magáéval, nem-é?! *(a bányász mindenesetre a favágó kezére teszi a magáét)*

ANCSURA: De mink itten a jövőről töprenkedünk!

MOJZES: *(bólint)* Magam es... *(a favágóhoz)* ...Elüljek innét?

TOMAS: Hagya mán abba a kötődést, mer' baj leszen!...

MOJZES: *(bólint)* Leszen bizony...

ANCSURA: *(közbe kell lépnie)* Tomas, te! Nyughassál!... Kend meg tényleg béfejezze immár, az istenfáját!... *(a szénégető fogja a poharát, másbóvá készül ülni)*

MARINKA: Ugyan már, Mojzes bácsi, ne csinálja ezt!...

MOJZES: *(megáll)* Micsodát?...

MARINKA: *(folytatja)* ...és maguk is hagyják békén! ...Hát nekem kell idejönni... Nem szégyellik magukat?

JÓKHIM: Lassabban, leányom! ...Te azt nem tudhatod... *(Marinka elhallgat)*

TOMAS: *(Marinkához)* ...Mer' mind csak a bajt mondja! ...amíg csak megleszen!

MOJZES: *(még mindig félúton állva)* ...De nem azért, mer' mondam...

TOMAS: Hanem, hát mér'?!... Na, mér', na?!

MOJZES: Mer'... érizem, azér'!

MARINKA: *(a másik oldalra is vág egyet)* Érzi, érzi!... S miből érzi? ...Üljön le inkább!

MOJZES: *(toporog, de nem ül le)* Mer'... Itten vannak, most es...

ANCSURA: Itten?!... Hol?!

MOJZES: Közel... *(fülel)* ...Egészen közel...

ANCSURA: Ugyan eridjen már!... *(legyint: vén bolond)*

MOJZES: Én???... *(a favágóra)* ...Menjen ú! ...Ű nem hiszi el!

TOMAS: *(feláll)* Azt' hová menjek, he?...

MOJZES: *(az ajtóra bök)* ...Csak nézzél körbe! ...Meglátod...

TOMAS: *(Ancsura visszatartaná, de a favágó lerázza)* De a fenébe es!... *(indul az ajtóhoz)* ...De ha meg nem látom!... *(feltépi az ajtót, nagy bátorsággal kiáll körölnéz, aztán kővé dermed, alig dadogja)* ...A szentségit!

JÓKHIM: *(felemelkedik)* Mi vagyon?...

TOMAS: *(földbe gyökerezve)* Jőjenek má'!

ANCSURA: *(miközben a bányással az ajtóhoz ugrik)* No mi lel, hé?!... *(a szénégető az asztalnál maradt Marinkára bunyorít)*

TOMAS: *(az ajtóban tolongóknak)* Mi... Mi az ottan?...

ANCSURA: Uram-atyám!...

JÓKHIM: *(balkan)* Tűz... Tűz vagyon!... Ég az erdő!!

TOMAS: A Horpadtas aljában!

ANCSURA: Úristen!... De... hogyan?!

JÓKHIM: *(Ancsurához)* No, csak gyorsan! Híjja a tűzoltókat!... *(Ancsura még mindig döbbenetesen bámul rá)* Telefonáljon, hát!... Menjen már!! *(Ancsura felocsúdik, és rohan telefonálni)*

TOMAS: *(miközben Ancsura a telefont csépli, mert nincs vonal)* Az Isten se oltja el...

JÓKHIM: *(Ancsurához)* Mi lesz már?! *(Ancsura széttárja a kezét)* Ha a hőséget szelet támaszt, ittveszhetünk!

MARINKA: *(dermedt nyugalommal Mojzeshez)* ...Hát csak elvitte az öreg Parázs Apót a Tanúfába?...

MOJZES: *(még mindig kifelé fülel)* ...Mán itten vannak... Itten kopognak a patkóik...

ANCSURA: *(a telefonba)* Tűz vagyon... ég az erdő... mit? ...Igen! ...Igen, ottan! ...Jó, jó csak jőjenek sietve!... *(leteszi a telefont, a réámeredő favágóhoz és bányászhoz)* ...Úton vannak... a hulladékégetőből már telefonáltak...

MOJZES: *(magában, fülelve)* Kipp... kopp...

JÓKHIM: Tán onnat szabadulhatott el valamely szikra...

ANCSURA: Lehet... ámbár egy szikrátul...

TOMAS: Amilyen szárazság volt hetek óta...

MOJZES: *(szedelőzködik)* ...Meggyöttek... *(bólint Marinkára)* ...Érettem gyöttek... *(lassan az ajtó felé indul, mind meredten nézik)* ...Indulnom kell immár...

TOMAS: *(elállja az útját)* Maga hová megyen?

MOJZES: Elgyöttek érettem...

JÓKHIM: *(tuszkolná vissza)* Egy fenéket!...

TOMAS: *(a nyomakodó szénégetőhöz)* Sehová se megyen!

MOJZES: *(ámulva)* Hát... tik nem halljátok?...

JÓKHIM: *(megbökkenve)* Micsodát?

MOJZES: *(mínt fent)* A harsonákat... Hát nem halljátok a harsonákat?... Hát szólanak immár a harsonák!... *(kitépi magát)* ...Erisszél immár!... *(kitör az ajtón)*

JÓKHIM: *(utánakap)* Hé!

TOMAS: *(utánalép egyet)* ...Álljon meg!... Mojzes!... Az istenit, kendnek!...

MOJZES HANGJA: *(távolodóan)* Megyek!... Megyek immár!... *(távolról tűzoltósziréna hangja ballatszik)*

TOMAS HANGJA: *(odakint torkaszakadtából ordít)* Mojzes!!!

A bányász értetlenül bámul befelé a kocsmába a két nőre. A két nő összenéz, Marinka lassan felveszi az asztalon levő gyertyát, nézi bosszan a lángját, Ancsura tanácstalanul a bányászra néz, az széttárja a kezét. A tűzoltósziréna hangja közeledik, felerősödik, Marinka elfújja a gyertyát. Csönd és sötét.

V. KÉP

A színpadon mély, teljes sötétség, Jókhimot és Marinkát elöl, a színpad közepe tájékán egyetlen, de két fénykévéből álló, erős, fehér fénykör világítja meg. A színpadon valami füst- vagy páraféle van, amely nem erős hatás, csak a sötétséget mélyebbé, a fény sugarat viszont plasztikusabbá teszi. Mindketten ugyanabban a ruhában álldogálnak, amelyben utoljára láttuk őket. Előttük egy-egy félig töltött hátizsák, a Marinkáé modern, fémvázás, színes, amivel a II. képben is érkezett; a Jókhimé kisebb, khaki színű vászonból levő, bőrszíjas, igen-igen régi, kopottas darab.

JÓKHIM: *(némi csend után)* Most már indulnod kell...

MARINKA: *(csöndesen)* Igen... csak nem bírok még... Ez... ez olyan szörnyű... Én nem akarom itthagyni... nem bírom itthagyni... itt... a semmi közepén!... *(a bányász int, hogy ne törődjön azzal)* ...De hiszen csak a pusztulás van körös-körül! ...Ez... ez a Paradicsomkert volt maga, most meg... a Halál völgyének is sivár... Itt élő embernek nem lehet lennie!... Apa! Gondolja meg!... Kérem!

JÓKHIM: *(magának dörmögve)* 'Szen, ha csak azon múlana!...

MARINKA: *(elereszti a füle mellett a morgást)* ...Odaát jól ellehetnénk... együtt... Odaát...

JÓKHIM: *(elgondolkodik)* ...„Odaát”...

MARINKA: *(ébredő reménnyel)* Igen, odaát... *(látja azonban, hogy az apja nemigen figyel rá, abbahagyja az el sem kezdett érvelését)*

JÓKHIM: *(kis szünet után)* ...Onnat nézvéen meg éppenséggel itten van az „odaát”... *(Marinka egy kissé meghökken)* ...Nem kisleányom, énnékem már csak itten kell maradnom... mer' énnékem már itten vagy az az „odaát”.

MARINKA: De mért!?

JÓKHIM: *(fontolgatja, kimondja-e)* ...Hát... a Lovasok miatt...

MARINKA: *(nem hisz a fülének, majd idegesen lép egyet-kettőt, ettől a fénykör batárához ér. Ettől kezdve a fénykör szinte észrevehetetlen lassúsággal tágulni kezd körülöttük, teret engedve ezzel az egyre gyakoribb lépéseiknek)* A lovasok miatt?!... *(a bányász szintén lép egyet, és széttárja a kezét)* ...Hát ez hihetetlen!... Hogy maga!...

JÓKHIM: *(ismét lép egyet)* Tudod... a Mojzes nem volt bolond... Csak a maga nyelvén szólott... a történeteivel... Csudálom, hogy te sem értetted...

MARINKA: *(visszagondol a Mojzes meséire)* ...Szerinte valami újmódi Világügyelők lennének...

JÓKHIM: *(bólint)* Jól mondotta...

MARINKA: Mert?

JÓKHIM: Mer' azok... *(még most is csiszolódnak a gondolatai)* ...Éppenséggel pont azok... *(látva a leánya kérdő tekintetét, megpróbálja megmagyarázni)* ...A múltból jönnek... nagyon régről... de egy új hatalom dolgában járók... Egy új... egy megfoghatatlan... egy elmondhatatlan hatalomában járók...

MARINKA: De miféle hatalom?...

JÓKHIM: 'Szen, ha tudnám én aztat, mondanám es!... Csakhogy nem tudom megmondani! ...Éppen ez a feneség benne... Nem tartományokon meg birodalmakon uralkodó, miként a régi királyok s császárok... meg nem es országokon, amint a miniszterek, elnökök manapság... Valahogyan nincsenek, s még es vagynak... S hálójokban vagyon az egész világ immár... *(Marinka, mintha értené, lehajtja a fejét, a bányász már inkább elmélkedik, mint mesél)* ...S nincsen lelke... s ezért nincsen szüksége a miénkre sem... Csak az kell nékie, hogy tegyük a dolgunkat... együnk-igyünk, végezzük a dolgunkat, miként a gépei, de... nincsen szüksége... *(nem találja vagy nem is ismeri a „személyiség” szót)* ...Mireánk!... *(elgondolkodik kissé)* ...Ambár nem zavarja a mi lelkünk... Ha nevetünk-é avagy sírunk... hogy néha álmodunk... az nem zavarja... csak éppenséggel nem es érdeklí... Csak ennen maga, ami érdeklí!... A maga törvényeit szabja a világra... avagy a világot szabja által a maga törvényei szerént?... Eldönti a létet s a nemlétet... a nekünk adatott időt... mindeneket... Mindenek ura *(széttárja a kezét, többet nem tud mondani)*

MARINKA: De ki?! *(ingerülten lép néhányat az egyre táguló fénykörben, amely ekkor már két, egyelőre még összemosódó körre kezd szétbomlani)* ...Kicsoda?!...

JÓKHIM: *(némi gondolkodás után vállat von)* ...Énnékem nincsen szavam arra... Csak látom, amint pusztítja az erdőnket... amint az utamba áll, ha lépnék... amint beléköltözik az emberekbe... de szavam az nincsen reá... *(csöndesen, bólogatva ismeri fel az összefüggést)* ...Ezért es kellett volt a Mojzesnek kitalálnia a Lovasokat... Mer' nem bírta volt elviselni, hogy nincsen szava reájok... Lám, magam es mennyit töprenkedtem rajta... Hogyan híhatnám... hogyan mondhatnám... Csak keves volt ahhoz az én elmém... Hát akkor meg így maradnak immár, a Mojzes szavával... a Lovaso... *(csönd)* ...Ezért kell maradnom... „ideát”...

MARINKA: *(látva, hogy minden hiába, fejcsóválva felveszi a hátizsákját a vállára, lebor-gasztott fejjel néz maga elé, majd hirtelen)* De én így nem bírok elmenni!... *(indulatból lép néhányat, és ettől az eddig összemosódó fénykörök két teljesen különálló körre szakadnak szét)*

JÓKHIM: Pedig annak es meg kell lennie... Tenéked meg „odaát” vagyon dolgod...

MARINKA: És ha soha többé nem látom?!

JÓKHIM: *(nyugtatóan)* Akkor majd emlékezel énréám es, amint a Mojzes meséire... a Tanúfára meg a Fricskára s a többire... S gyújtasz majd egy gyertyát érettem es, amiként érettük gyújtottál...

MARINKA: Hát tudta?... *(Jókhim bólint)* ...És azt is tudja, hogy... hogy én... *(elballgat)*

JÓKHIM: Azt es.

MARINKA: És még ez sem elég?!... Ez sem győzi meg?... *(a bányász csak áll, nem reagál)* ...Nem akarna vele... az unokájával... csak néhány évet még... amíg lehet... *(a bányász továbbra sem reagál, Marinka végső érvnek szánva)* ...Fiú lesz.

JÓKHIM: Már tudod előre?

MARINKA: Érzem... Érzem, hogy fiú lesz!... *(mozgásából következően fénykőre egyre távolodik az apjától; távolról, szinte az érzékelhetőség határán, lódobogás hallatszik)*

JÓKHIM: S milyen nevet szánsz nékie?

MARINKA: Azt még nem tudom... Akarja, hogy a maga nevét kapja?

JÓKHIM: *(lassan, megfontoltan nemet integet a fejével)* ...de... arra megkérnélek... *(Marinka élenkben figyel)* ...Tudod... errefelé szokás régi, bibliás nevet adni a gyermeknek... no, nem mint hogyha ez parancsolat lenne... csak így jött szokásba... egyszóval, csak aztat kérem... Valami rendes nevet adjál nékie, ha érted... Ne olyan újmódi... múlttalant... olyan lélektelen... olyan gyökértelen nevet...

MARINKA: Nem olyat kap, megígérem... *(elgondolkodik)* Már tudom is, hogy hogyan fogjuk hívni... Majd Józseffel is megbeszélem... *(kis szünet után)* Nem akarja tudni?...

JÓKHIM: *(lassan nemet int)* ...Csak tisztességes név legyen...

MARINKA: Az lesz... Tisztességes név lesz.

JÓKHIM: Jól vagyon akkor... *(lehajol, felveszi a hátizsákját a földről)*

MARINKA: *(miközben a távoli lódobogás egyre jobban erősödik, mintha egy láthatatlan erő „távolítaná” az apjától a színpad mélye felé az egyre halványuló fénykörben a készülődő bányászt nézve)* ...De apa... apa, én még nem... még nem akarom, hogy elmenjen!... Apa!... Apa, hall engem?!... Apa!... *(sírásba forduló hangon)* ...Szeretlek!... *(áll össze-görnyedten, a halványuló, majd kialvó fényben. A lódobogás egyre erősödik)*

JÓKHIM: *(magában, balkan)* ...Most immár jöhettek... Hadd nézek a szemetek közé! *(szelíd erővel felemeli a lehajtott fejét, a lódobogás erősödik, közelít, majd nagy robajjal „megérkezik”, és körben dübörög. A fény lassan kialszik. Ekkor a lódobogás „továbbindul”, távolodik, majd elhal)* ◀

